

A 202/2011.(VIII.25.) KT határozat melléklete

**SAJÓSZENTPÉTERI
KÖZPONTI NAPKÖZI OTTHONOS ÓVODA
HELYI ÓVODAI NEVELÉSI PROGRAMJA**

Készítette:

Székelyné Drahos Mária

óvodavezető

TARTALOMJEGYZÉK

Az Intézmény jellemzői adatai
Helyzetelemzés

I. BEVEZETŐ

Az etnikai kisebbséghez tartozó cigány származású gyermekek nevelése, fejlesztése az óvodában.

Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése

A nevelési, tanulási folyamatban akadályozott gyermekek nevelése.

II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

1. Az egészséges életmód alakítása
2. Az érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása
3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

IV. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

Játék

Vers, mese

Ének-zene, énekes játék

Rajzolás, mintázás, kézimunka

Mozgás

A külső világ tevékeny megismerése

Munka jellegű tevékenységek

A tevékenységben megvalósuló tanulás

V. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

Személyi és tárgyi feltételek

Az óvodai élet megszervezése

Az óvodai ünnepek, jeles napok

Ingyenesen igénybe vehető szolgáltatások

Az óvoda kapcsolatai

VI. GYERMEKVÉDELEM

VII. AZ ESÉLYEGYENLŐSÉGI CÉL MEGHATÁROZÁSÁNAK FELADATAI

VIII. HELYI ÓVODAI INTEGRÁCIÓS PROGRAM

IX. LEGITIMIZÁCIÓS ZÁRADÉK

X. MELLÉKLETEK

1. sz. Taneszköz fejlesztési terv

2. sz. Szakértői vélemény

3. sz. CIKŐ véleményezése

4. sz. A program elfogadásának és jóváhagyásának dokumentumai, jegyzőkönyv

Az intézmény jellemző adatai

Az óvoda hivatalos elnevezése:

SAJÓSZENTPÉTERI KÖZPONTI NAPKÖZI OTTHONOS ÓVODA

Az óvoda pontos címe: 3770 Sajószentpéter, Harica u.3. sz.

Maximálisan felvehető gyermeklétszám: **375**

Az óvoda fenntartója:

Sajószentpéter Városi Önkormányzat
3770 Sajószentpéter, Kálvin tér 4. sz.

Az alapító okirat száma, kelte: **122/2011.(V.30) KT határozat**

Engedélyező neve: Sajószentpéter Városi Önkormányzata
3770 Sajószentpéter, Kálvin tér 4. sz.

Kapcsolódó szervezeti egység:

BÁNYÁSZ UTCAI TAGÓVODA
3770 Sajószentpéter, Bányász utca 6.

MÓRA UTCAI TAGÓVODA
3770 Sajószentpéter, Móra Ferenc utca 1.

SEMMELWEIS UTCAI TAGÓVODA
3770 Sajószentpéter, Semmelweis utca 4.

Az óvodai csoportok száma: **15 csoport**

Az intézmény vezetője: Székelyné Drahos Mária

Helyzetelemzés

2007. év augusztus 1.-jével került sor, az óvodák összevonására, így intézményünk egy székhely óvodából és három tagóvodából, azaz egy központi és három tagóvodával működő egységből áll.

Az intézmény székhelye: a **Sajószentpéteri Központi Napközi Otthonos Óvoda**
3770 Sajószentpéter, Harica utca 3. sz.

Az óvoda a Pipiske domb lábánál csörgedező patak mellett, a BÉV telepen található, 1976-ban épült. Az óvoda 75 férőhelyes, de kihasználtsága maximális (120%). Jelenleg három vegyes korosztállyal működő csoportban, egy tornaszobával biztosítja a gyermekek óvodai foglalkoztatását.

2007. 08. 01 napjától Sajószentpéteri Központi Napközi Otthonos Óvodaként, négy tagóvodával 2010. 09. 01-jével már csak három tagóvodával együtt működik.

Udvara parkosított, az EU szabványnak megfelelő fa udvari játékokkal felszerelt, árnyékos és napos játszóteret biztosít a gyermekek számára.

Az intézményünkbe járó gyermekek különböző szociokulturális környezetből érkeznek. Nevelőtestületünk elkötelezett hivatástudata, szakértelme segíti az óvodáskorú gyermekek nevelését.

A **Bányász Utcai Tagóvoda** a BÉV telepen, lakóházak gyűrűjében, meghitt, nyugalmat árasztó régi épületben működik. Eredetileg bölcsődének épült, 1994-től óvodává átalakították. 100 férőhellyel, négy vegyes korosztályú csoporttal és tornaszobával rendelkezik. A játékkal felszerelt udvar, a füves terület, az árnyékot adó fák biztosítják a jó közérzetet télen-nyáron.

A **Móra Ferenc Utcai Tagóvoda** Sajószentpéter legújabb óvodája. A Móra lakótelep szélén, közel a várost átszelő 26-os főúthoz, mégis a csendes környezetben bújik meg, 100 férőhelyes, négy vegyes korosztállyal működő csoportban többségi és kisebbségi közegekből jövő gyermekeket nevel, családias légkörben. Tornaterme, lépcsőzetes udvara kiválóan alkalmas sportesemények, rendezvények szervezésére és megtartására.

A **Semmelweis Utcai Tagóvoda** a város közepén, egy lakótelep szomszédságában épült 1981-ben. Az óvoda jelenleg 100 férőhelyes, négy vegyes korosztályú csoporttal működik, de kihasználtsága maximális (120%).

Az intézményben korszerűen felszerelt fejlesztő és logopédiai szoba és egy tornaterem található. A zárt udvar csendes, főleg füves területtel áll a gyermekek rendelkezésére, folyamatosan bővülő fa játszóeszközökkel.

Az óvoda dolgozói fontosnak tartják a néphagyomány ápolását és az esztétikai ízlés formálását.

A tanév eleji óvodai csoportok kialakítása alkalmával ügyelünk arra, hogy az **esélyteremtés** érdekében a **halmozottan hátrányos helyzetű** gyermekek integrált nevelése biztosított legyen.

A telephelyek feltételei és a körzetenkénti felvétel mindarra garancia, hogy az esélyegyenlőség minden intézményben azonos szinten működjön.

„ A KISGYERMEKEKKEL MINDENT ELÉRHETÜNK SZEMÉLYES PÉLDA ÉS TETT ÁLTAL”

(Brunsztik Teréz)

I.

BEVEZETŐ

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok, valamint a gyermeket megillető jogok biztosítása érdekében a Magyar Köztársaság által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

A gyermeket, mint fejlődő személyiséget-gondoskodás és különleges védelem illeti meg.

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvoda kiegészítő szerepet játszik.

Az Alapprogram biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek és széleskörű módszertani szabadságának érvényesülését,- köztük az innovatív- megközelítéseket csak a gyermek érdekében tartalmaz.

Az etnikai kisebbséghez tartozó cigány származású gyermekek nevelése, fejlesztése az óvodában

1.sz. melléklet a 32/1997. (XI.5.) MKM rendelethez
Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelvei

A kisebbségi óvodai nevelés hazánk egységes nevelési-oktatási rendszerének része, amely a 137/1996. (VII.28) Korm. rendelettel kiadott Óvodai nevelés országos alapprogramjával összhangban valósítja meg sajátos célkitűzéseit és feladatait.

A Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelvei (a továbbiakban: kisebbségi óvodai nevelés irányelve) meghatározza a magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségi nevelést biztosító óvodákban folyó sajátos pedagógiai munka alapelveit.

A Kisebbségi óvodai nevelés irányelvei megfogalmazza a kisebbségi óvodai nevelés célját és feladatait.

Kitér az óvodai élet megszervezésének elveire, a kisebbségi óvodai nevelés formáira és a fejlődés jellemzőire óvodáskor végére.

Cél:

Az óvodai ellátást, nevelést igénybe vevő gyermekek (3-8 év) személyiségének kibontakoztatása, önmagukhoz (adottságaikhoz, képességeikhez) viszonyított differenciált fejlesztése, kisebbségi kultúrájának megismertetése.

Feladat:

- készségek, képességek komplex tevékenységeken keresztül való fejlesztése
- eredményes iskolakezdésre való felkészítés
- beilleszkedés megkönnyítése környezetükből adódó hátrányaik csökkentése
- személyes tapasztalataik gazdagítása
- saját szükségletek kifejezésének, képességének kialakítása
- magatartási szokások, viselkedési szabályok kialakítása, rögzítése
- társas kapcsolataik erősítése
- természeti, társadalmi környezet iránti fogékonyság kialakítása
- kezdeményezővé válásuk támogatása
- kommunikációs képességük fejlesztése
- differenciált fejlesztésük
- kisebbségi identitásuk erősítése
- viselkedéskultúrájuk alakítása
- feladattudat, feladattartás kialakítása, erősítése
- figyelmük, érdeklődésük fenntartása
- szűkebb és tágabb környezetük megtapasztalása
- eredményes iskolakezdéshez segítség

Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése

A szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján sajátos nevelési igényű gyermekek nappali ellátása integrált formában, a nevelési tanácsadó szakemberei által:

- enyhe értelmi fogyatékos
- beszéd fogyatékos
- a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd
- a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd.

Cél:

- a harmonikus, nyugodt, biztonságot adó környezetben váljon természetessé a gyerekek között személyiségük különbözősége
- a sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésének elősegítése, hogy javuljon életminőségük és a későbbiek folyamán könnyebben tudjanak beilleszkedni a társadalomba
- az egyéni képességfejlesztés és differenciált bánásmód módszerével a nevelőmunkánk célkitűzéseinek megvalósítása

Feladat:

- az integráltan nevelhető gyermekek megismerése, gyermekközösségbe való illesztése
- szűrés, felmérés elvégzése, dokumentálása
- személyi, tárgyi feltételek biztosítása a sajátos nevelési igény szerint
- minél több segítség megadása gyermekek képességeinek fejlődéséhez, személyiségük kibontakozásához, ismereteik bővítéséhez

- befogadó csoportok kialakítása melyben a gyermek magatartása, viselkedése kizárja a hátrányos megkülönböztetést, zaklatást (megfélemlítés, megalázás, az emberi méltóság megsértése).
- A fejlesztés rövid távú céljai minden esetben a fejleszthetőséget tükröző gyógypedagógiai-orvosi-pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira, illetve a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatára kell építeni
- szakmai dokumentáció folyamatos vezetése, értékelése
- szakmai együttműködés, kapcsolattartás kialakítása a gyermek fejlesztéséhez szükséges szakemberekkel, szakszolgálatokkal
- szülők tájékoztatása, együttműködés a fejlesztésben
- a sajátos nevelési igényből eredő hátrány csökkentése

A fejlesztés legfontosabb területei:

- a kognitív funkciók fejlesztése
- alapmozgások kialakítása, a nagy mozgások koordinálásának javítása, az egyensúlyérzék fejlesztése
- minimális kontaktus, kooperációs készség, a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztése, a beszéd szervek ügyesítése, beszéd indítás, a beszédmegértés fejlesztése, az aktív és passzív szókincs bővítése, és a grammatikai rendszer kiépítése,
- manuális készség, finommotorika fejlesztése
- játéktevékenység alakítása, adekvát játékhasználat elsajátítása,
- szociális kompetenciák kialakítása, fejlesztése

A nevelési, tanulási folyamatban akadályozott gyermekek nevelése

Tanulási zavarnak tekintjük azt a lényegesen alacsonyabb tanulási teljesítményt, amely Neurológiai deficit, vagy funkciózavar talaján jön létre, sajátos kognitív tünet együttessel (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia)

Cél:

- a tünetek észlelése, a funkciók fejlesztése
- viselkedési problémák minimalizálása
- nyugodt környezet biztosítása

Feladat:

- a tünetek észlelése estén az óvoda logopédusa, pszichológusa segítségét kérjük
- a szülő beleegyezésével megfelelő szakember további vizsgálata
- ha a vizsgálatok igazolják a tanulási zavart, folyamatos konzultálás a fejlesztést végző szakemberrel
- nevelőmunkánkban kiemelten foglalkozunk az anyanyelvi, kommunikációs neveléssel, amelynek mindennapi gyakorlata során fejlesztjük a gyermekeket
- a mozgás és a vizuomotoros koordinációs készség fejlesztéséhez biztosítjuk a csoportszobában és az udvaron a megfelelő időt és eszközt, feladatot
- amennyiben a szülő nem partner ebben a folyamatban, úgy megteesszük jelzéseinket a gyermekvédelmi hálózathoz, illetve az illetékes jegyzői hivatal felé

Beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek nevelése óvodánkban

Egyik leggyakoribb beilleszkedési és magatartászavar a hiperaktivitás. A magatartászavar meghatározása nehéz feladat, bár ők azok a gyerekek, akik mindig „kilógnak” a csoportból, akik állandó figyelmet igényelnek, az óvodapedagógus számára folyamatosan megoldandó problémahelyzetet teremtenek.

Feladat:

- gyermek környezetének megismerése
- a zavar észlelése esetén az óvodapszichológus véleményét, segítségét kérjük
- probléma jelzése a szülőnek
- szükség esetén a gyermeket Nevelési Tanácsadóba irányítjuk
- folyamatosan kapcsolatot tartunk a fejlesztésben részt vevő szakemberekkel
- elvárásainkkal a gyermek fejlődésének üteméhez igazodunk és alkalmazkodunk, elfogadjuk az eltérő viselkedést
- az egyéni fejlődést nyomon követjük
- egyéni fejlesztési tervet készítünk
- differenciált, egyéni bánásmódot alkalmazunk
- a figyelmet és koncentrációt speciális feladatokkal fejlesztjük

II.

GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

Gyermekképünk

Olyan gyermeket kívánunk nevelni, aki nyugodt, kiegyensúlyozott, pozitív énképpel rendelkezik, érdeklődő, nyitott az őt körülvevő világra, és ahhoz a későbbiek folyamán alkalmazkodik. Kötődik szűkebb-tágabb környezetéhez, annak hagyományaihoz, együtt érző, probléma érzékeny és kreatív, a hagyományok iránt fogékony.

Óvodaképünk

Egy olyan óvoda, ahová jó járni, mert befogadó, megfelelő személyi, tárgyi feltételek biztosítják a gyermek zavartalan fejlődését. Óvodánk nyitott, sokféle tevékenységgel és a szülőket is formáló rendezvényekkel szolgáltató mintát.

Egy olyan óvoda, ahol a gyermek, szülő, pedagógus egyaránt jól érzi magát.

Alapelvek

- gyermeki jogok tiszteletben tartása
- a gyermeki kíváncsiság, mobilitás elve
- a szabad játék nevelő hatásának elve
- a különböző közösségekhez tartozás és egyenrangúság elve
- következetesség elve
- motiváció elve
- az önkéntelen tanulás elve
- tudatosan irányított figyelem elve
- a helyi specialitások elve
- integráció és koordináció elve
- differenciálás
- komplexitás elve

Cél:

- az óvodás gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése, az életkori sajátosságokat figyelembe véve. /Ideértve a sajátos nevelési igényű, – halmozottan hátrányos helyzetű és etnikumhoz tartozó gyermekeket is/;
- a gyermeki személyiség kibontakoztatása az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, differenciált képességfejlesztés
- a sajátos nevelési igényű és etnikumi gyermekek integrált nevelése, fejlesztése;
- fogadják el társaikat hovatartozás nélkül /tolerancia/.

Feladat:

- az óvoda hármaskörének biztosítása
- a gyermek személyiségének elfogadása, tisztelete, szeretete, megbecsülése,
- a fejlesztés alapja mindig a gyermek személyiségének alapos megismerése, az elért eredmények alapján pozitív megerősítéssel, fejlődésük segítése
- olyan kompetenciák fejlesztése, amelyek segítik a gyermeket az iskolai közösségbe való beilleszkedéshez
- tehetséges gyermek kibontakoztatásának segítése pedagógiai eszközökkel
- differenciált fejlesztéssel, a beilleszkedési zavarokkal, szociális hátránnyal küzdők támogatása
- nevelés folyamán a gyermek önállóságára való építés
- önmegvalósításra, kreativitás kibontakozására, az egész személyiség komplex fejlődésére való lehetőség biztosítása
- annak segítése, hogy a gyermek magában és másokban is felismerje az emberi értékeket, de fogadja el korlátait és hiányosságait önbizalmának sérülése nélkül
- a nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek önazonosságának megőrzésének, erősítése, támogatása

III.

AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

1. Az egészséges életmód alakítása
2. Az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása
3. Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása.

1. Az egészséges életmód alakítása

Cél:

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének kialakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése.

Feladat:

- a gyermek igényeinek, családból hozott szokásainak megismerése
- őszinte, tapintatos viszony kialakítása a gyermekkel
- az önálló testápolás igényének kialakítása
- a testápolási, mosdóbeli szokások bemutatása, gyakorlása, folyamatosság biztosítása
- műveletek technikájának elsajátítása (fésülködés, fogmosás, szappanozás, wc használat stb.)
- rendszeres testápolás, tisztaságigény kialakítása önmagukkal és környezetükkel szemben
- táplálkozás feltételeinek biztosítása evőeszközök helyes használatának kialakítása
- kulturált étkezéshez való szoktatás
- önálló étkezés, önkiszolgálás szokásainak kialakítása
- helyes életritmus kialakítása, tudatos tervezése
- öltözködés sorrendjének és szokásának kialakítása időjárásnak megfelelően
- nyugodt pihenés feltételeinek megteremtése (félhomály, csend, mese, dúdolás, alapos szellőztetés)
- a napi rendszeres mozgás, szabadban való tartózkodás igényének kielégítése
- a megbetegedett gyermek elkülönítése, ápolása
- fertőzések terjedésének megelőzése gyakori szellőztetéssel, fertőtlenítéssel
- különböző edzési lehetőségek biztosítása (légfürdőzés, víz, mozgáskoordináció)
- versenyjátékok, mozgásos játékok szervezése
- séták, kirándulások szervezése
- szakemberek bevonásával szervezett prevenciók és korrekciók fejlesztő tornák szervezése
- biztonságos környezet kialakítása (csoportszoba, udvar)
- megfelelő bútorok, eszközök biztosítása
- különböző programok szervezésével környezettudatos magatartás kialakítása
- környezetvédelmi-megóvási szokások gyakoroltatása, tudatosítása (fák, virágok ültetése, ápolása, hulladékgyűjtés)

- kerti eszközök használatának megismerése (gereblye, seprű, locsolókanna, stb.)
- szűkebb és tágabb környezetünk értékeinek védelmére nevelés

A fejlesztés várható eredménye óvodáskor végére

- A gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek a testápolási szokásoknak megfelelően.
- A tisztálkodási eszközöket rendeltetésszerűen használják, vigyáznak rájuk, a helyére teszik azokat. Zsebkendőjüket önállóan használják, tüsszentésnél, köhögésnél egyaránt.
- Igényeiknek megfelelő ételt fogyasztanak, önállóan töltenek folyadékot a kancsóból.
- Esztétikusan terítenek, ügyelnek a higiénikus étkezésre.
- Készségszinten használják a kanalt, kést, villát.
- Étkezés közben halkán beszélgetnek.
- Helyesen használják az evőeszközöket.
- Igénylik az asztal esztétikus rendjét.
- Teljesen önállóan, megfelelő sorrendben öltöznek és vetkőznek.
- Ruhájukat összehajtva helyezik a polcukra, székre
- Cipőfűzőjüket megkötik, önállóan gombolnak.
- Ha fáznak, vagy melegük van, segítenek magukon.
- Testük arányosan fejlett, teherbíró.
- Mozgásuk összerendezett, harmonikus.
- Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika.
- Mozgásukat, viselkedésüket, testi szükségleteik kielégítését szándékosan irányítani képesek.
- Környezetükben igyekeznek mindenütt a rendre, tisztaságra ügyelni.
- Az eszközökkel óvatosan bánnak, az ajtókat csendesen nyitják, csukják.
- Külső megjelenésükben tükröződjön a szépre, izlésességre való törekvés.
- A környezettudatos magatartás váljék szokássá.

2. Az érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása

Cél:

Családias, szeretettelgi légkör kialakításával a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése, értékek közvetítése, értékrend kialakítása.

Feladat:

- otthonos, családias légkör megteremtése
- esztétikus környezet kialakítása
- esztétikai érzelmek alakítása, ízlésformálás
- gyermek és felnőtt közötti érzelmi kapcsolat kialakítása
- a csoport hagyományainak, szokásainak- jelképrendszerének kialakítása

- a csoporthoz tartozás, a gyermekek közötti összetartozás érzésének erősítése
- befogadás, beszoktatás elősegítése a gyermek és szülő igényeit figyelembe véve
- együttes élmények, közös tevékenységek szervezésével a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat) fejlesztése
- közösségi élet szokásainak, együttműködés szabályainak kialakítása
- barátságok kialakulásának segítése
- a másság elfogadására nevelés
- személyes érintkezés, kommunikáció, metakommunikáció fejlesztése
- hatékony társas kapcsolatok kialakítása (önérvényesítés, önértékelés)
- óvónő-gyermek őszinte, bensőséges kapcsolatának erősítése
- meghitt beszélgetése kialakítása a gyermekekkel
- egymás kölcsönös tiszteletére, szeretetére, megbecsülésére nevelés
- kapcsolatteremtő képességek erősítése (beszélőtárs megbecsülése, értékelése, kölcsönös engedmény keresése)
- viselkedési és udvariassági formák bemutatása, gyakorlása
- értékrend közvetítése szóban, cselekedetben (mit miért tart helyesnek, mit miért utasít el, mi áll távol tőle)
- a gyermek-dajka kapcsolatának erősítése
- szeretetteljes, gondoskodó érzelmi kapcsolat kialakítására törekedjen a gyermekekkel
- kapcsolódjon be a mondókázásba, az őrbeli játékokba
- a dajka feladata a kialakított és meghatározott napirend szerint a gyermekek, gondozási tevékenységének segítése
- a gyermeket életkorának, fejlettségének megfelelően segítse a közösségi magatartás szokásainak elsajátításában
- türelmes, kedves hangnemmel segítse a nevelőmunkát, a gyermekek fejlődését
- óvónő-dajka kapcsolatában kooperatív együttműködés kialakítása
- segítse a gyermekek szokásrendjének megalapozását
- értékek, értékrend közös megalapozása
- a népi hagyományok, jeles napok és a népművészet által nyújtott élmények biztosítása, érzelmviláguk gazdagítása
- a szülő –óvodapedagógus kapcsolatában a közös együttműködés megalapozása
- kölcsönös bizalom kialakítása
- a család szokásainak, értékrendjének megismerése (családlátogatás, közös kirándulás, nyílt napok, közös munkadélutánok, ünnepre való készülődés stb.)
- nevelési helyzetek, problémák megoldásának segítése szakirodalommal, tanácsadással esetleg, szakemberek segítségével
- a családi házzal való kapcsolat erősítése (ünnepségek, szülők véleményének kérése, események, rendezvények)
- szülő-dajka kapcsolatában megfelelő kommunikáció kialakítása
- türelem, kedvesség, segítőkészség kölcsönös kialakítása
- a gyermek gondozásával kapcsolatos tájékoztatás

A fejlesztés várható eredménye óvodáskor végére

- Ragaszkodjanak óvodájukhoz, társaikhoz és a felnőttekhez, melyet érzelmekben, szavakban, és tettekben juttatnak kifejezésre.
- A gyermekek igényévé válik a helyes viselkedés, a szokások szabályainak betartása.
- A szabályok be nem tartása esetén egymást figyelmeztetik.
- A közös tevékenységekben aktívan részt vesznek.
- Képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival szemben.
- Figyelmeztetés nélkül segítenek egymásnak.
- Konfliktushelyzetekben képesek társaikkal egyeztetni.
- Érdeklődnek egymás, a felnőttek, az óvodába érkező vendégek iránt, szeretettel üdvözlik őket.
- A tevékenységet türelmesen befejezik, képesek nyugodtan ülni, késleltetni szükségletüket, figyelmesen meghallgatják egymás és a felnőttek közléseit.
- Tisztelettel viselkednek a felnőttekkel, az óvoda dolgozóival.
- Saját tetteiket értékelik, konfliktus esetén képesek egymással egyeztetni
- Kinyilvánítják tartósabb érdeklődésüket, érvényre juttatják kezdeményezőképességüket.
- Együtt éreznek társaikkal, érdeklődnek egymás iránt.
- Bízhatnak önmagukban és társaikban.
- Egy-egy társuk iránt barátságot mutatnak.
- Felfogják az alapvető metakommunikatív jelzéseket (elismerés, öröm, biztatás, szomorúság).
- A megkezdett munkát felszólítás nélkül befejezik.
- Felelősséget éreznek a vállalt feladatért.
- Önálló véleményalkotásra is vállalkoznak. Választanak és döntenek ismert helyzetekben.
- Természetes szükségletté válik a közös tevékenység, a hagyományok tisztelete.
- Az ünnepek, és hétköznapiak értelme tudatosul a gyermekben.
- Szociálisan éretté válnak az iskolai élet megkezdésére.

3. Az anyanyelvi-, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Cél:

Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása- beszélő környezettel, helyes minta és szabálykövetéssel. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés.

Feladat:

- a természetes beszéd igényének kialakítása
- a családok anyanyelvi kultúráltságának megismerése
- anyanyelvi élmények biztosítása (mondókákon, verseken, énekeken, meséken, hagyományápoló tevékenységeken keresztül)
- aktív szókincs bővítése

- kommunikációs kedv fenntartása, fokozása
- egymás meghallgatása, értő figyelem kialakítása
- az anyanyelv jelrendszerének elsajátítása
- nyugodt, természetes helyzet megteremtése a beszélgetésekhez, beszédértés alakulásának segítése (rövid, érthető, pontos megfogalmazás)
- sokoldalú tapasztalatszerzés lehetőségeinek biztosítása, szóbeli kifejezésre ösztönzés
- a spontán szerzett tapasztalatok, ismeretek rendszerezése, bővítése, élethelyzetekben való gyakorlása (pl. szituációs játékok, „mintha” játékok, mozgásos társasjátékok, népi dramatikus játékok)
- értelmi képességek, (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és kreativitás fejlesztése
- differenciált, egyéni képességek szerinti fejlesztés
- beszédfigyelem, önuralom fejlesztése (beszélgetés, beszélni hagyás)
- a gyermek beszédértési és beszédtechnikai szintjének figyelemmel kísérése, fejlesztése
- gátlások oldásának segítése a báb varázslatos erejével
- a könyvek szeretetére, óvására nevelés
- a meséskönyv, leporelló nézegetés igényének felkeltése esztétikus, igényes tartalmú képeskönyvek, saját meséskönyvek, mesekuckó segítségével

A fejlesztés várható eredménye óvodáskor végére

- A gyermekek érthetően, egyszerű vagy összetett mondatokban elmondják kívánságaikat, gondolataikat.
- Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés.
- Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek).
- Megnö a megőrzés időtartama: a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.
- Gondolataikat, érzelmeiket mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni.
- Minden szófajt használ: mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán és mássalhangzókat.
- Helyesen használják a nyelvtani kifejezőmódokat.
- Figyelmük, koncentráció képességük fejlődik, gondolkodásuk fogalmi szintre tevődik.
- Érdeklődők, másokat is képesek meghallgatni.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről: tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását felismeri.
- Szívesen beszélgetnek társaikkal és a felnőttekkel egyaránt.
- Próbálják kifejezni a látott, megtapasztalt változásokat szóban, rajzban egyaránt.
- A természethez, a szűkebb-tágabb környezethez és a jeles napok tevékenységeihez fűződő kifejezések átkerülnek a gyermekek mindennapi szóhasználatába.

IV.

AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

Játék

Cél:

A gyermek szabad játékának hosszantartó és zavartalan biztosítása. A tapasztalatok többszöri átélésével a gyermekek egyéni vágyait és ötleteit kibontakoztassuk annak érdekében, hogy sokrétű, tájékozódó, kreativitásukat fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé váljék játékuk.

Feladat:

- a játékhoz szükséges feltételek megteremtése
- élményszerzési lehetőségek biztosítása
- a játéktevékenységen keresztül a külvilág elemeinek megismerése
- a játék formáinak és tartalmának gazdagítása
- kreatív együttműködés fejlesztése (elgondolások megbeszélése, társ nézőpontja iránti nyitottság)
- viselkedési szabályok, helyes magatartás gyakorlása a játékban
- a gyermekek közötti társas kapcsolatok fejlesztése
- erőfeszítést, ügyességet igénylő játékok szervezése
- a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulásának segítése, aktív jelenléttel
- önmegvalósítás lehetőségének biztosítása
- pozitív érzelmek kialakulásának segítése
- gyakorló játékok biztosítása, ezáltal részképességek fejlesztése (szem-kéz koordináció, kezesség kialakulása)
- gazdag lehetőség biztosítása a szerepjátszáshoz, sikerélményhez juttatás
- barkácsolási lehetőségek biztosítása
- közösségi, társas kapcsolatok alakítása a báb segítségével
- a babozás feltételeinek megteremtése
- változatos anyagok, eszközök biztosítása az építő- és konstruáló játékhoz
- finommotorika fejlesztése (lego, pötyi, gyöngyfűzés)
- egyszerű szabályjátékok, játékszabályok megismerése, elfogadása, követése
- kreativitás fejlesztése (társasjáték készítés)
- értelmi képességeket fejlesztő játékok gyakorlása
- játék helyzetek teremtése szimulációs játékra
- figyelem, önfegyelem növelése
- tudatos jelenlét, indirekt irányítás
- a szabad játék túlsúlyának hangsúlyozása

A fejlesztés várható eredménye óvodáskor végére

- Megértik és elfogadják játszótársaik elgondolásait, saját maguk is képesek továbbgondolni és továbbfejleszteni ötleteikkel a játékot
- Alkalmazkodnak a játék szabályaihoz.
- Vállalják a számukra kevésbé érdekes, kedvezőtlenebb szerepeket is.
- Tudnak vezetni és játszótársaikhoz alkalmazkodni.
- Képesek olyan játékhelyzeteket létrehozni, amelyekben tapasztalataik, érdeklődésük alapján ábrázolják a felnőttek tevékenységét és különféle kapcsolatait.
- A játzó csoportok tagjai között tartós és szoros kapcsolat alakul ki.
- A létrehozott eszközöket minden esetben használják fel a játékban, dramatizálásban.
- A konstruálás fejlettebb fokán a gyerekek mind igényesebbekké válnak alkotásaikkal szemben.
- Alkotásaikat önállóan, sok egyéni ötlet alapján hozzák létre.
- Képesek a különböző anyagok, eszközök kombinált alkalmazására.
- Képesek érzelmileg ráhangolódni a környezetükben élő felnőttek viselkedésére.
- Tanulják és gyakorolják a viszonyukat.
- Képesek bonyolultabb szabályjátékok megtanulására és gyakorlására.
- Figyelmeztetik egymást a szabályok betartására.

Vers, mese

Cél:

A magyar nyelv szépségének, kifejező erejének megismerése változatos irodalmi élményeken keresztül, kialakítva a könyv megszeretettetését. A vers és a mese az közegén át emberi kapcsolatok mélyítése a világ megismerésének segítője.

Feladat:

- pozitív személyiségjegyek, szemléletmód, világkép kialakítása
- ismétlődő szokásokkal hangulatteremtés (gyertyagyújtás, furulyaszó, énekszó)
- érdeklődés felkeltése
- a vers, mese élményszerű előadása, élvezetessé tétele
- ismétlések gyakorisága
- beszédkezdő felkeltése és megőrzése
- könyv iránti szeretet kibontakoztatása
- a könyvvel való helyes bánásmód elsajátíttatása
- érzelmi biztonság megteremtése
- a gyermek saját vers és mese elmondására való buzdítása, lehetőség biztosítása az önkifejezésre
- a gyermeki szorongás feltérképezése, feloldása és megoldás kínálása a mesék által
- olyan mesék, történeteket választása, amelyeknek témája a gyermekekről, közvetlen környezetéről, az állatvilágról szólnak, amelyeket az egyenes vonalú cselekmény az érthető, világos meseszöveg, az érdeklődést ébren tartó szavak, fordulatok, ritmikus ismétlődések jellemeznek

- állatmesék, csali-és tréfás mesék, cselekményesebb, terjedelmesebb tündérmesék válogatása, megismertetése
- többségében mondóka, szerepátadó, fogyó-gyarapodó gyermekjátékok mondogatása
- a művészeti, irodalmi eseményeket hordozó, a valóság esztétikai értékeinek befogadására nevelés
- mutassuk be legismertebb költőink gyermeki személetéhez igazodó játékos, ritmikus, zenei hatású verseit
- mai magyar írók műmeséinek bemutatása
- más népek, kultúrák megismertetése a meséken keresztül
- Nem hiányozhatnak a mai magyar írók műmeséi. (Móra Ferenc, Móricz Zsigmond)
- Tervezzünk klasszikusaink, József Attila, Szabó Lőrinc gyermekverseiből.
- Cigány mesék, versek megismertetése életkoruknak megfelelően.
- Ismerkedés cigány szavakkal.
- minél több magyar népmese megismertetése a gyerekekkel
- mesék, versek kiválasztása évszakokhoz, ünnepekhez, néphagyományokhoz is kapcsolódjon
- a mesék megjelenítésére, rögtönzésre való biztatás

Fejlesztés várható eredményei óvodáskor végére:

- Kapcsolódjanak be a mondókák, versek mondogatásába.
- Az óvónőt utánozva ritmikus, mozgásokkal kísérjék a verseket.
- Maguk is énekelgessenek, halandzsázzanak.
- Várják, kérik a mesemondást, maguk is segítenek a mesemondás, hallgatás feltételeinek kialakításában.
- Megszilárdulnak a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokásaik.
- Figyelmesen, szívesen hallgassák a rövid meséket, örüljenek azok gyakori ismétlésének.
- Kérjék a meséket, a mesehőssel vagy ellenfeleivel kapcsolatos érzelmeiket játékban, rajzban, esetleg szavakban is nyilvánítsák ki.
- Lapozgassák a képeskönyveket, kezdeményezzenek beszélgetést az ismert képekről.
- Szívesen mondjanak spontán módon is mondókákat, verseket, meséket a hozzájuk tartozó játékok szövegeit és ismerjék mozgásait.
- Tudják a megismert szavak jelentését, megfelelően használják azokat.
- Nyelvhelyességi szabályoknak megfelelően fűzzék mondataikat.
- Szívesen, örömmel hallgassanak mesét.
- A folytatásos mesék, verses mesék, meseregények szálait össze tudják kötni.
- Tudjanak könyvben kép alapján tájékozódni, vigyázzanak a könyv állagára.
- Az olvasást utánozzák, meséljenek a képekről
- Vegyenek részt dramatikus és mimetikus játékokban, közös műsorkészítésben.
- Kapcsoljanak ismert irodalmi szöveget adott ünnepi alkalmakhoz.
- Legyenek képesek koruknak megfelelően, színházi előadások cselekményének követésére, a mesék (dramatizálás, mese-posztó, bábozás), többféle megjelenítésére.

Ének-zene, énekes játék

Cél:

Az élményt nyújtó közös éneklés öröme, a dallam, a ritmus, a mozgás szépségének felfedezése, zenei ízlés és esztétikai fogékonyság formálása.

Feladat:

- A zenei anyanyelv megalapozása.
- A zenei hallgatás, ritmusérzék, zenei emlékezet, játékos zenei alkotókedv fejlesztése.
- Ölbéli játékok megismerése, gyakorlása (hintáztatók, höcögtetők, cirógatók, lovagoltatók)
- A gyermek biztonságérzetének megalapozása
- A néphagyomány és a művészeti értékű gyermekdalok megismertetése, megszerettetése.
- Közösségi élmények nyújtása énekes játékokon keresztül.
- Mozgás és testtartás dalhelyzetekhez való igazításának megalapozása.
- Az esztétikus összehangolt mozgás fejlesztése.
- Az éneklés, zenélés tevékenységeinek megszerettetése.
- A gyermekek zenei élményhez való juttatása
- Ünnepekhez kapcsolódó szokások, dalok, zenék megismertetése, a hagyományok ápolására való törekvés.
- A zenei nevelés alapvető feltételeinek megteremtése, a tudatos, tervszerű és folyamatos fejlesztő hatások megszervezése.
- Különböző mozgás, térformák megismerése, alkalmazása (kapuzós, hidas, párválasztó, csigavonal stb.)
- Zenei készségek fejlesztése
- Zenei formaérzék fejlesztése (egyenletes lüktetés, kettes lüktetés stb.)
- A fokozatosság elvének követése a zenei anyag feldolgozásában.
- A gyermekek egyéni adottságainak megfelelő fejlesztése.
- a tiszta, szép énekhanggal a gyermek tanulási vágyának felkeltése
- Más népek, kultúrák dalaival, népdalaival való ismerkedés
- A cigány kultúra zenei szokásainak, hangszereinek megismertetése
- Rögtönzött hangszerek készítése.

A fejlesztés várható eredményei óvodáskor végére:

- Önként vegyenek részt a közös játékban, közös éneklésben.
- Éneklés és játék közben alakuljon ki a csoport egyöntetű tempója, játékos mozdulataikat megközelítőleg egyszerre és ritmikusan végezzék.
- Különböztessék meg a magasabb-mélyebb hangokat, és kézzel tudják jelezni, amit hallottak. (felemelt illetve leeresztett kéz)
- Legyenek képesek néhány percig az óvónő énekes vagy hangszeres előadására figyelni.

- Utánozzák szívesen az óvónő által bemutatott egyszerű mozgásokat, tánc lépéseket.
- Legyenek képesek a mondókákat, játékdalokat az óvónő kezdése után csoportosan, önállóan énekelni
- A tisztaság a dallamon és a szövegmondáson egyformán megfigyelhető legyen.
- Az egyenletes lüktetést, a dal-, illetve mondóka ritmusát egyénileg is hangoztassák.
- Ismerjék fel a tanult dalokat dúdolásról vagy hangszerjátékról a dalra jellemző rövidebb rész alapján is.
- Szépen, harmonikusan járjanak, mozogjanak együtt, a játékhoz tartozó e mozgásokat, táncos mozdulatokat a zene lüktetésének megfelelően, egyöntetűen, folyamatosan, esztétikusan végezzék.
- Különböző játékhelyzetekben alkalmazzák a kiolvasót.
- Használjanak népi ritmuseszközt, s ezeket a lehetőségekhez képest maguk készítsék el.
- Alakítsanak zenekart.
- Népünk hagyományait ismerjék meg és őrizzék azokat.

Rajzolás, mintázás, kézimunka

Cél:

Az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására. Maga a tevékenység legyen öröm.

Feladatok:

- a „látás” tudatosítása, s ezzel egyidejűleg a képi ábrázolás
- a vizuális közlés módszereinek megismertetése
- fantáziavilág gazdagítása
- a gyermekek tér, forma és színek képzeteinek az alakítása
- esztétikai igényesség alakítása
- lehetőség biztosítása az alkotásra, önkifejezésre
- tárgyi felszerelések, eszközök hozzáférhetőségének biztosítása
- a képi gondolkodás fejlesztése, az esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása
- az íráshoz szükséges mozgáskoordináció kialakítása (finommotorika)
- a vizuális jelrendszer megismertetése (pont, vonal, folt, színek, formák)
- az érzelmek és az élmények kifejezéséhez használt vizuális formanyelv elsajátítása
- a kíváncsiság felkeltése a gyermekekben az ábrázolás anyagaival, eszközeivel való tevékenységre (agyag, liszt, sógyurma, papír, fonalak, festékek, zsírkréta, kavicsok, kagylók, stb.)
- élmények biztosítása, fantáziájuk és megfigyeléseik képi és téri megjelenítésének sokféle lehetőségéhez
- juttassuk a gyermeket az alkotás öröméhez

- eszközhasználat, technikák megismertetése (rajzolás, festés, papír-ragasztás, mintázás, papír-hajtogatás, stb.)
- a gyermekek a hagyományos óvodai ábrázolás mellett ismerjék meg a régi gyermekkor játékkészítő és népi kismesterségeket, őrző technikáit és eszközeit: szövés (szövőkeret), fonás, csuhébaba-készítés, agyagozás, batikolás, stb.
- a műalkotásokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való megismertetés
- A feladatok megvalósításában a dajka néni is aktív szerepet vállal. Segít az eszközök előkészítésében, a munka folyamán az óvónő irányításával esetleg segítséget nyújt a gyermeknek, az eszközök rendbetételénél a gyermekeket is bevonhatja a munkafolyamatba (pl. ecsetek kihordása, elmosása stb.).

A fejlesztés várható eredménye óvodáskor végére:

- igazodjanak el az elemi térviszonyok között, ezeket téralakító játékaik alkalmával is használják
- képeikben jelenjen meg a személyek, tárgyak ábrázolása
- tudjanak megkülönböztetni látási- tapintási- mozgási érzéketeket (sima, érdes, felületek fényessége, lapos, gömbölyű, szögletes, stb.)
- tudjanak körvonallal alakzatokat rajzolni, képezzenek színfoltokat ujjukkal, ecsettel
- alakítsanak térbeli formákat agyagból, gyurmából, megfigyelés után
- növekvő biztonsággal használják az általuk ismert nagyobb kiterjedésű teret is
- fejlődjön az a képességük, hogy a teret játékaik céljainak megfelelően átalakítsák
- rajzaikban, festéseikben jelenjen meg a térbeliség jelzésének szándéka (közös alapra rendezés, a föld és háttér jelölése, lent, fent, stb.)
- legyenek képesek személyeket, egyszerű eseményeket, általuk jól ismert tárgyakat jellemző jegyeikkel felismerhetően megjeleníteni
- jelenjen meg a tagoltság, a fő részformák jellegzetességeinek jelzése, esetleg egyszerű mozgások
- igényeljék a díszítést, az egyszerű formai színritmusokat, a díszítés többféle technikáját
- szívesen alkalmazzák, és biztonsággal használják a különböző ábrázolási eszközöket
- a megismert technikai eljárásokat tudják alkalmazni, helyesen használják a ceruzát
- közös és egyéni alkotások készítése közben legyenek képesek egymásra tekintettel lenni, mutassanak hajlandóságot az együttműködésre
- érzéseiket, érzelmeiket kifejezik az alkotás által
- felfedezik egymás alkotásaiban a szépet
- tudjanak emlékezet alapján képeket alkotni
- nevezzék meg a színeket, azok sötét és világos árnyalatait
- díszítsenek tárgyakat saját elképzeléseik alapján tudjanak véleményt mondani saját és társaik munkájáról

Mozgás

Cél:

Az egészség megőrzése, megóvása, a harmonikus, összerendezett mozgás kialakulása. A mozgás és az egészséges életmód megszerettetése.

A mozgás, kedvezően befolyásolja a gyermek anyagcseréjét, fokozza teljesítőképességét. A mozgáskultúra fejlesztése során ismerkedjenek meg a gyermekek vezényszavakkal, a testnevelés nyelvezetével, ezáltal gazdagodik, bővül szókincsük.

Feladatok:

- térbeli, időbeli tájékozódó-képesség fejlesztése
- egészséges életmódot erősítő tevékenységek szervezése az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve
- lehetőségek biztosítása minden gyermek számára, mindennapos testnevelés, játékos mozgások
- a tornateremben végzett mozgás előkészítése (szellőztetés, portalanítás nedves ruhával, eszközök előkészítése- dajka segítségével)
- tájékozódás, alkalmazkodó képesség fejlesztése
- szem, kéz, láb koordinációjának fejlesztése
- állóképesség növelése (futás, ugrás gyakorlatok)
- dobásgyakorlatok (egykezes felső, babzsákkal hajítsanak távolba, célbadobás stb) megismertetése
- talajtorna elemeinek megismerése, gyakorlása (gurulóátfordulás, egyensúlyérzék fejlesztése stb.)
- a gyermek természetes mozgásának (nagymozgások, egyensúly, szem-kéz, szem-láb koordináció, finommotorika) fejlesztése
- egészséges versenyszellem alakítása,
- szókincsbővítés
- a testrészek megismerése, testséma fejlesztés,
- ismerkedjenek meg a gimnasztikával, néhány talajtorna elemmel, testnevelési játékokkal,
- különböző tornaszerek segítségével végezzenek gyakorlatokat,
- udvari sporteszközök használata, szabályainak megismertetése – balesetvédelem,
- tanuljanak meg vigyázni saját és mások testi épségére,
- tehetségek kibontakoztatása
- sportesemények, rendezvények szervezése
- prevenció, tartásjavító tornák szervezése szakemberek bevonásával
- a sajátos nevelési igényű gyermekek többletmozgás igényének kielégítése, változatos lehetőségek és segédeszközök biztosításával – hiperaktív gyermekek.

A fejlesztés várható eredményei óvodáskor végére:

- Növekszik teljesítőképességük, mozgásuk összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik.
- Tudnak megadott jelre irányt változtatni, személyeket és tárgyakat kikerülni és megkerülni.
- Cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartóak.
- Fejlődik tér és idő tájékozódóképességük.
- Megszeretik és igénylik a mozgást.
- Tudják a távolugrás technikájának alapelemeit alkalmazni.
- Helyesen alkalmazzák a labdakezelés technikáját.
- Tudnak labdát dobni, megfogni, gurítani, célozni, vezetni.
- Képesek sor és köralakításra.
- Egyéni-, csoportos-, sor- és váltóversenyt játszanak az óvónő segítségével és a szabályok pontos betartásával.
- Mozgástapasztalataik egyensúlyozásban és ugrásban növekednek.
- ugorjanak át kisebb akadályokat
- Megértik az egyszerű vezényszavakat, tudják azok jelentését.

A külső világ tevékeny megismerése

Cél:

Pozitív érzelmi viszony kialakulása a természethez, az emberi alkotáshoz, annak védelméhez, az értékek megőrzéséhez. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

Feladat:

- sokféle tevékenység, lehetőség biztosítása a tapasztalatszerzésre
- a gyermek életkorának megfelelő biztos eligazodás, tájékozódás segítése
- tapasztalatok szerzése a közvetlen és a tágabb természeti- emberi- társadalmi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól
- elegendő alkalom, idő, hely, eszköz biztosítása a spontán és szervezett ismeretszerzésre, a biztonságos életvitel szokásainak alakítására
- pozitív érzelmi viszony kialakítása a természeti-, emberi-, tárgyi környezethez
- összefüggések megláttatása,
- a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, szokások és a tárgyi kultúra értékeinek bemutatása, ennek szeretetére, védelmére nevelése.
- matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek szerzése, tevékenységekben való alkalmazása

- környezetvédelemmel kapcsolatos tevékenységek szervezése, környezettudatos magatartás kialakítása
- évszakok változásainak megfigyeltetése (gyűjtögetés, séták kirándulások szervezése)
- séták alkalmával a közlekedés szabályainak megismerése, gyakorlása
- szimulációs játékok, szerephelyzetek teremtése egy-egy témakör kapcsán (család, munkahely, napszakok)
a jeles napokhoz kapcsolódó szokások megismertetése,
évszakok váltakozásai, jeles napokhoz kapcsolódó szokások megismertetés (Mátyás nap, Borbála nap, stb.)
- évszakok változásaiból fakadó környezetet alakító munkálatok szervezése (ültetés, palántázás, szüretelés termékek, növények betakarítása stb.)
- állatok gondoskodásra, védelmére nevelés
- számfogalom alapozása

A fejlesztés várható eredményei óvodáskor végére

- A gyermekek tudják személyi adataikat (lakcím, név, szülők neve, foglalkozásuk, testvérek neve)
- ismerik az óvoda tágabb környezetét, felsorolják a közelében található boltokat, intézményeket, egyéb jellegzetességeket.
- Megfigyelik folyamatosan az évszakok változásait, színeik árnyalatát.
- Ismerik a föld, víz és levegő éltető szerepét.
- Ismerik a napszakok változását, a hét napjait, a hónapok nevét.
- Ismeretük gyarapításában szerepeljen a szárazföldi, légi és vízi közlekedési eszközök is.
- Tegyenek látogatást a környezetükben élő háziállatok élőhelyére, figyeljék meg azok életmódját.
- Óvodai életük alatt - legalább egy alkalommal - tegyenek látogatást a Vadas-parkba, ahol megismerhetik az ott élő vadállatokat, külső jegyeit.
- Környezetük tárgyait tudják összehasonlítani mennyiség, nagyság, forma és szín szerint, legalább 10-ig tudják megszámolni azokat.
- Tudják megkülönböztetni az irányokat, jobb-bal, és értsék a névutókat: alá, fölé, mellé, elé, közé, stb.
- Gyakorolják a térben és síkban történő tájékozódást.
- Tevékenységeikben jelenjen meg a halmazképzés, párosítás, összehasonlítás, sorba rendezés.
- A geometria világából szerezzenek tapasztalatokat síkbeli, térbeli alakzatokon.
- Ismerjék fel és tudjanak előállítani szimmetrikus alakzatokat.
- Rajzoljanak alakzatokat, s tudják megnevezni azokat tulajdonságok szerint: kör, négyzet, háromszög.
- Érzelmi kötődésük által eljutnak a környezetük megbecsüléséhez, védelméhez.
- Sokrétű tevékenységük által megtapasztalják munkájuk eredményét, környezetükre való hatását (madáretető készítés, kertészkedés, stb.)
- A gyermekekben kialakul az a felismerés, hogy környezetüket és a benne élő növényeket, állatokat védeni kell, kialakul a környezettudatos magatartás.

Munka jellegű tevékenységek

Cél:

A gyermek, munka jellegű tevékenysége legyen - önként - azaz örömmel és szívesen - végzett aktív tevékenység; - a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (mint például a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság) alakításának fontos lehetősége.

Feladat:

- munka jellegű játékos tevékenységek biztosítása (önkiszolgálás, segítség az óvodapedagógusnak, dajkának, naposi munka, környezet-, növénygondozás)
- cselekvő tapasztalás biztosítása
- az önálló munkavégzés lehetőségének megteremtése
- a munka állandóságának és folyamatosságának biztosítása
- közösségi kapcsolatok kialakulásának, erősödésének segítése (naposi munka)
- kötelességteljesítés alakítása, mások elismerésére nevelés
- a gyermek saját magához mérten való fejlesztő értékelése
- önértékelés alakulásának ösztönzése
- egyéni sajátosságok figyelembevétele (képességeknek megfelelő munkafeladat)
- segítségnyújtás az önálló munkavégzés begyakorlásához
- a munkafázisok sorrendiségének, biztonságos használatának megismertetése (az óvónő és dajka a minta)
- a munka szükségességének megértetése (együtt való munkálkodás felnőtt-gyerekek)
- a szabályszerűen ismétlődő mindennapi munka gyakorlása, rögzítése (játékelrakás, önkiszolgálás, csoportszoba rendezése, öltöző és mosdó rendjének megőrzése)
- az egyéni megbízások lehetőségeinek megtervezése
- dicséret, elismerés alkalmazása

A fejlesztés várható eredménye óvodáskor végére:

- A naposok önállóan végzik a terítést, és esztétikusan elrendezik az asztalt.
- Az önkiszolgálást önállóan végzik.
- Részt vesznek a csoportszoba díszítésében, rendezésében, ötleteket adnak az óvónőnek és dajka néninek.
- Vigyáznak a terem rendjére, felszólítás nélkül a helyére teszik, a kint felejtett eszközöket.
- Részt vesznek a játékszerek tisztításában, babaruhák mosásában.
- Biztonságosan használják a különböző munkaeszközöket (gyermek gereblye, locsoló, ásó stb.)
- Ünnepekre ajándékokat készítenek.
- Minden olyan területen segítenek, ahol erre szükség van.
- Folyamatosan részt vesznek a növények gondozásában, az élősarok rendezgetésében.
- Megállapítják a z elvégzendő műveletek sorrendjét, indokolják egy-egy feladat elvégzésének szükségességét vagy feleslegességét.
- Egymás munkáját elismerik, megbecsülik.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Cél:

A teljes személyiség fejlődésének, fejlesztésének támogatása a tanulási folyamatok által. Elsősorban a **cél határozza meg az ismeretátadás-átvételt**, erre épül a megismerés, ismeretszerzés tervezése, azaz a tapasztalatszerzés módja, helye, lehetőségei (**bemeneti tényezők - pedagógiai hozzáadott érték – kimeneti tényezők – sikeres iskolakezdés**).

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése. Közvetett segítség az iskolai közösségbe való beilleszkedéshez. A fejlettség szerinti iskolakezdés.

Feladat:

- a tanulást támogató, környezet megteremtése
- a gyermekek előzetes tapasztalataira, spontán szerzett ismereteire való építés
- a gyermekek kíváncsiságának érdeklődésének kielégítése.
- a tapasztalatszerzés, a gondolkodás örömeinek átéreztetése
- az alkotás, az emberi és tárgyi környezet szépségének felfedeztetése.
- a helyes világkép kialakítása, ezáltal rendeződnek a gyermekek tapasztalatai.
- problémahelyzetek megoldása ösztönzés
- a beszédészlelés, és beszédértés, szóbeli kifejezés fejlesztése által az értelmi képességek fejlesztése
- túró és konfliktus megoldó képességek fejlesztése.
- esztétikus, érthető kifejezőkészség fejlesztése.
- az érdeklődés felkeltése a tudásvágy után
- a szellemi aktivitásra ösztönző probléma szituációk megteremtése
- problémahelyzetek megoldására ösztönzés
- az önállóság erősítése.
- az egyéni fejlődés lehetőségeinek megteremtése
- az egyéni fejlettségeknek megfelelő differenciálás
- a játékoság érvényesítésével a kitartás erősítése
- a feladattudat kialakítása, a szándékos figyelem fejlesztése
- az együttműködés, a viselkedési szokások helyes irányba való terelésének segítése
- a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása.
- a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kapjon a felidézés
- legyenek képesek gondolataikat érthetően szavakba, mondatokba foglalni
- önálló megfigyelésekre lehetőség biztosítása, a jelenségek közötti összefüggések megláttatása
- az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás és viselkedés tanulása (szokások alakítása)
- a spontán játékos tapasztalatszerzés
- a cselekvéses tanulás, a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- a gyakorlati probléma és feladatmegoldás az óvónő által kezdeményezett tevékenységi formákban megvalósuló tanulás
- az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakoztatását

A fejlesztés várható eredménye óvodáskor végére:

- A gyermekek szándékos figyelme kialakul.
- Képesek gondolataikat érthetően szavakba, mondatokba foglalni.
- Önálló megfigyeléseket végeznek megadott szempontok szerint, felismerik a jelenségek közötti összefüggéseket.
- Problémamegoldó gondolkodásra képesek.
- Kialakul bennük az az igény, hogy a kapott feladatokat sikerrel megoldják.
- Megkezdődik az önellenőrzés képességének alakulása.
- Tapasztalataikat, egyéni élményeiket elmondják.
- Felfedezik az emberi és tárgyi környezetük szépségét.
- Kialakulóban van a tűrő és konfliktus megoldó képességük.
- Egy-egy probléma megoldását önállóan végzik.
- Egyéni fejlettségüknek megfelelően fejlődnek képességeik.
- Kitartásra képesek.
- Kialakul feladattudatuk, feladattartásuk.
Vágynak az iskolai közösségbe.

V.

AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

Személyi feltételek

Az óvodában a nevelőmunka kulcs-szereplője az óvodapedagógus. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógusok szakértelme, felkészültsége modellt, mintát jelent a gyermekek számára, személyiségük az elfogadó és segítő, támogató attitűdön alapszik.

Az óvodapedagógus tevékenysége és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkája biztosítja az óvodai nevelés eredményességének. Feladatunk az etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek és a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének megvalósítása.

A törvény és a fenntartó által meghatározott létszámmal működünk:

- 1 fő óvodavezető
- 4 fő **tagóvoda vezető** egyben óvodapedagógus
- 26 fő** óvodapedagógus
- 2 fő ügyviteli dolgozó
- 4 fő konyhai alkalmazott
- 3 fő fűtő-karbantartó
- 15 fő** dajka

A dolgozói összlétszám a mindenkori gyermeklétszám és a fenntartói döntések függvényében változhat.

Az óvodapedagógusok főiskolai végzettséggel, ebből 18 fő szakvizsgával is, a dajkák szakképzettséggel rendelkeznek.

Tárgyi feltételek

Óvodáink rendelkeznek a helyi nevelési program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvodák épületei, udvarai, berendezései oly módon alakultak ki, hogy a gyermekek biztonságát, kényelmét szolgálják, testméretüknek megfelelőek, biztonságosak.

Az óvodák csoportjaiban a gyermekek által használt tárgyi felszereléseket hozzáférhető módon helyeztük el.(bábok, játékeszközök, rajzeszközök stb.)

Az óvodák udvarán esztétikus fajtékok biztosítják a gyermekek számára mozgásigényük kielégítését.

Kötelező eszköz és felszerelésjegyzék a mellékletben található.

Az óvodai élet megszervezése

A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van helyi szokásainkra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus, a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást végző dajka nénivel.

Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

NAPIREND

Minden csoportban az óvónő dolgozza ki a gyermekek számára leginkább ideális napirendet és hetirendet.

A napirend a rugalmas változásaival lehetőséget ad az óvodai élet egészében az elmélyült tevékenységekre. A modellként vázolt példa, korcsoportonként, az egyes évszakok által meghatározott feltételek szerint módosítható.

IDŐTARTAM	TEVÉKENYSÉGEK
5.30 – 11.45	Játék a csoportszobában, szabadban. Ezen belül mindennapos testnevelés, egészségügyi szokások gyakorlása. Tanulási lehetőségek, tevékenységek biztosítása. Séták, kirándulások szervezése.
11.45 – 15.00	Ebéd, egészségügyi szokások gyakorlása. Pihenés, alvás mesével, altatással.
15.00 – 17.30	Uzsonna, egészségügyi szokások gyakorlása. Játék, lehetőség szerint a szabadban.

HETIREND

A hetirend, biztosítja a gyermekek számára a játéktevékenységeken alapuló ismeretszerzést, egy-egy téma köré csoportosítva.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését különböző dokumentumok, feljegyzések is szolgálják (csoportnapló, felvételi mulasztási napló, gyermekek személyiségfejlődési lapja).

Kötelező	Mozgás, mozgásos játék
Párhuzamosan végezhető lehetőségek biztosítása	Vers, mese, dramatikus játék
	Ének - zene
	Rajz, mintázás, kézimunka
	A környezet megszerettetése, megismertetése
Mindennapos testnevelés	

Az óvodai ünnepek, jeles napok

1. Óvodai ünnepnapok, a gyermeki élet ünnepei, hagyományai

Óvodáinkban hagyomány, minden gyermek név-és születésnapján való köszöntése. A gyermek központba kerül, társai ráfigyelnek, őt ünneplik és teljesülhet három kívánsága.

A gyermekek számára fontos ünnep az Anyák napja. Az óvónő az érzelmi kötődés mélyítését szorgalmazza, segít az ajándék készítésében.

Az óvodában megjelenő, felnőttek világához kapcsolódó ünnepek a gyermekben érzelmi benyomásokat keltenek.

Március 15.-re a zászló készítése, a közös éneklés, a masírozás, a huszárcapitány szerep különösen a fiuk számára jelent maradandó élményt.

A nagycsoportosok hagyományos búcsúztatóján tarisznyával, füzettel és ceruzával ajándékozzuk meg a gyermekeket.

2. Hagományápolás, jeles napok ünnepi szokások

Az évről évre visszatérő a természet és az időjárás változásaiból fakadó tevékenységek és az ehhez kapcsolódó jeles napok ünnepi szokásai gazdagítják az óvoda mindennapjait. Az óvónő a népi hagyományok tárházából kiválogatja azokat az elemeket, amelyek a gyermekek korának megfelelőek, számukra örömteli ingereket, élményeket nyújtanak, és cselekvésre készíteti őket.

A jeles napokhoz, népi kultúrához kapcsolódó dramatikus játékok bővítik a gyermek szókincsét, ismeretét, a szülőföldhöz való kötődést.

3. Az óvodában ünnepelhető jeles napok

Minden jeles napot hosszabb előkészület vezet be, melyhez a gyermekek kíváncsiságát kielégítve, változatos tevékenységeket biztosít az óvónő.

A hagyományok ápolása közben történő tervezgetés, gyűjtögetés, együttjátás izgalmassá teszi a várakozás időszakát.

Maga az ünnep, jeles nap külsőségeivel együtt sem lehet erőltetett, hanem vidám hangulatú kell, hogy legyen.

4. Az ősz jeles napjai

Mihály nap (szeptember 29.) Mihály- napi vásár

Kísérjék figyelemmel a betakarítás folyamatait, tapasztalják meg a természet változásait.

Gyűjtsék a természet kincseit, rendezzék el, díszítsék velük csoportszobájukat. Figyeljék az állatok viselkedését. Végezzenek befőzést, készítsenek természetbábokat, portékákat az óvónő és dajka néni segítségével. Teremtsenek vásári hangulatot. Fontos a munkafolyamatok közös megvitatása, a gyermekek ötleteinek meghallgatása, megvalósítása.

Készítsenek kalendáriumot, figyeljék meg igazak-e a népi jóslatok.

Ismerkedjenek meg népi hangszerekkel, népzenevel, játszanak énekes népi játékot.

Szüret (október. 15-től)

Ha mód van rá, vegyenek részt a szüret előkészítésében. Gyűjtsék, válogassák az őszi gyümölcsöket. Szürettel, kapcsolatos tevékenységekkel való ismerkedés, pl. szőlőszedés, préselés, szemeztetés. Tudjanak verset, dalt, mondókát a szőlőről. Táncoljanak, énekeljenek, játszanak szüreti népi játékot. Élményeiket mesélik el társaiknak.

5. A tél jeles napjai

Advent a karácsonyi előkészület négyhetes időszaka

A gyermekek segítsenek az adventi koszorú elkészítésében.

Borbála nap (december 4.)

Hajtassanak gyümölcságot, figyeljék változását.

Miklós nap (december 6.) Miklós-napi vásár

A várakozás hassa át az előkészületeket, ennek a hangulatát teremtse meg az óvónő.

A gyermekek tanuljanak verseket, énekeket a Mikulásnak. Készítsenek hasznos ajándékokat a vásárra, az óvónő és dajka néni segítségével.

Luca nap (december 13.)

Ültessenek lucabúzákat, kotyoljanak, tanuljanak jókívánság mondókákat, énekeket, örvendeztessék meg a másik csoport gyermekeit jókívánságaikkal.

Karácsony

Az óvodai karácsonyi ünnepségre az előkészületek befejeződnek. Készítsenek karácsonyi asztali díszet, törjenek diót, díszítsenek mézeskalácsot. Tanuljanak karácsonyi köszöntőt, verseket, énekeket, betlehemes játékot.

Farsang (vízkeresztől hamvazó szerdáig)

Télbúcsúztató népszokás, melyet a szülőkkel együtt való mulatozással elevenítünk fel. Elevenítsenek fel egy-egy hagyományt, díszítsenek álarcot, süssenek fánkot, vegyenek részt a terem díszítésének előkészületeiben. Hallgassanak tréfás mesét, verset. Tanuljanak farsangi dalt, bálba hívogató mondókát.

6. A tavasz jeles napjai

Húsvéti ünnepkör

Határkerülés, kiszézés, komatál hordás, tojásfestés, locsolkodás.(ismeret bővítés)
A tavaszi határkerülést (sétát) tegyék meg. Búcsúztassák el a telet, elégetve a kiszebábot. Tanuljanak mondókát, verset locsoláshoz, dalt a komatál küldéshez. A fiúk locsolják meg a lányokat és a felnőtteket. A lányok készítsenek tojást bármilyen technikával.

Május elseje

Készítsenek májusbotot, díszítsenek fát. A színes szalagokat közösen kössék fel. Szervezzünk kirándulást a megújuló természetbe. Tavaszi versek, dalok tanulása.

Pünkösöd

Tanuljanak a pünkösdi király-és királynéválasztáshoz énekes játékokat, dalokat, egyszerűbb táncleépéseket. Eszközök, kellékek, virágkoszorúk készítése. Pünkösdi király-királyné és udvartartás választása, felvonulása. Táncoljanak zeneszóra a vidám forgatagban.

Ingyenesen igénybe vehető szolgáltatások

- Szükség esetén logopédiai, dislexia-megelőző foglalkozás
- Sajátos nevelési igényű gyermeknek napi két óra felzárkóztató foglalkozás
- A gyermekek rendszeres egészségügyi felügyelete (orvos, védőnő)
- Az óvoda létesítményének, eszközeinek használata az ingyenes szolgáltatások igénybevételehez (hitoktatás), fejlesztő foglalkozás, gyógytestnevelés

Az óvoda kapcsolatai

Nem mindig a kapcsolattartás mennyisége, hanem annak élményszerősége, tartalmas volta a meghatározó a kapcsolatokban. A megfelelő, eredményes, hatékony kapcsolatok, céljaink elérését segítik. Bizalommal teli légkörben lehetünk csak igazán hatékonyak kapcsolatainkban.

Közvetlen és közvetett partnereinkkel való együttműködésünknek, együttnevelésünknek **tartalmi és formai** szempontból is eredményesnek, hatékonyak kell lennie. Meg kell találni azokat az együttműködési formákat, amelyek a legcélravezetőbbnek bizonyulnak. A kapcsolatok tartalma mindig a célhoz kötődik, nevelésfilozófiánkon alapul.

A nevelőtestület összetétele, elképzelései, elkötelezettsége a nevelés ügye iránt, a **minőségbiztosítási rendszer** működésének fontos meghatározói.

A vezetés demokratizmusa, a minőségbiztosítási rendszer működtetése (önelemzés, önértékelés, önfejlesztés, minősítés stb.), a jövőkép kialakítása, küldetésnyilatkozatunk **az óvoda jövőjét befolyásolják**. Éppen ezért a nevelőtestület nevelésfilozófiája által kialakított szemléletén keresztül, a gyermekek felé megnyilvánuló hatások eredményessége által működhet csak hatékonyan az óvoda, ehhez pedig a kapcsolatokat is megfelelően kell kiépíteni.

1. A család-óvoda: Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való együttműködés, melynek terén sikerteljes jó kapcsolatot kialakítani a szülők és az óvodapedagógusok között. Így nő az intézményes nevelés szülői támogatottsága a cigánycsaládok körében is. Baráti és segítőtársi kapcsolatra törekszünk. Elértük azt, hogy a szülők odafigyelnek ránk, és sokszor kéri tanácsainkat, segítségünket egy-egy probléma megoldásában. Sok szülőt foglalkoztat gyermeke haladási, fejlődési üteme is. Nevelőtestületünk tagjai igyekeznek a gyermekek pozitív tulajdonságainak kiemelésével hatni a szülőkre, hogy „büszkéek” lehessenek gyermekeikre. Ily módon fokozott jelentőséget tulajdonítanak saját személyüknek is az eredmény elérésében, a gyerekeknek pedig még nagyobb kedvet az óvodába járáshoz.

Tartalmas kapcsolatunkat bizonyítja, hogy a közös programokon egyre többen vesznek részt, minden rendezvényünkön szép számmal megjelennek, sőt gyermekeiket hosszabb kirándulásokra is elengedik.

Kapcsolattartásunk formái: mindennapos beszélgetések, igény szerint fogadóórák, szülői értekezletek, családlátogatások, nyitott ünnepeink, játszóházak, roma-nap, kérdőíves felmérések, véleményük kikérése egy-egy témában, mentálhigiénés program keretében szervezett felvilágosító előadások.

2. Bölcsődével való kapcsolat

Az óvodai életet megelőző kisgyermekkor szokások kialakulásának meghatározó jelentőségét a bölcsőde biztosítja. A kölcsönös látogatások, a szakmai megbeszélések, szülői értekezletek valamint az óvodába lépéshez szükséges tájékoztatások biztosítják a gyermekek problémamentes óvodai befogadását, beszoktatását.

3. Óvoda-iskola

Az iskolák által szervezett egy-egy programon való részvétel. A két intézmény feladatrendszerének, alapdokumentumainak az ismerete, szakmai, pedagógiai együttműködés.

Kapcsolattartásunk formái: közös esetmegbeszélések, munkaközösségi foglalkozások, bemutató órák, közös továbbképzések, egymás programján való részvétel

4. A fenntartóval való kapcsolat: főleg hivatalos jellegű, a felmerülő problémák alkalmával hivatalos döntéseket hoz. Az Önkormányzat fenntartja, működteti, ellenőrzi, értékeli,

finanszírozza az intézményeit. Helyi rendeletek szintjén korlátozhatja a költségvetés felhasználását, megszorító rendelkezéseket vezethet be a felhasználásra vonatkozóan. A kihasználtság tekintetében előírásokat fogalmazhat meg. Meghatározza az intézmények számára

az Önkormányzati Minőségirányítási Program (ÖMIP) intézkedési tervében foglaltak alapján az intézmények általános és nevelési-oktatási szintér szerinti közoktatási feladatait.

Kapcsolattartásunk formái: rendelet, utasítás, tájékoztatás, információkérés, előírás, előadás szervezése, jelentések, rendezvényeken való részvétel, beszámoló, tárgyalás, egyeztetés, együttműködés, érdekegyeztető fórum.

5. A Cigány Kisebbségi Önkormányzattal is ápoljuk jó kapcsolatunkat. A CKÖ. képviselőit meghívjuk ünnepeinkre, rendezvényeinkre. Anyagi támogatást nyújtanak minden évben Fenyőünnepünk megrendezéséhez. A városi Roma napon együtt készülünk, tanácsainkat, véleményünket, ötleteinket kérik. Az általuk szervezett előadásokra meghívunk bennünket. Felmerülő problémák esetén számíthatunk egymásra. Véleményezik, egyetértésüket adják az óvoda alaplódokumentumaihoz.

Kapcsolattartásunk formái: együttműködés, meghívás, beszélgetés, találkozók, előadások, szülői értekezlet, Roma-nap, rendezvényeken való részvétel, megbeszélés.

6. Közművelődési intézmények (Művelődési-, és Sportközpont és Városi Könyvtár)

Sportrendezvények, versenyek, színház és bábelőadások, kiállítások, Roma-nap, játszóház, városi Farsang, KI MIT TUD?

Kapcsolattartásunk formái: színházlátogatás, városi sportnapon való részvétel

7. Gyermekeorvosi és védőnői Szolgálat ügyel a gyermekek egészségi állapotára rendszeres orvosi és védőnői vizsgálatok elvégzésével

Kapcsolattartásunk formái: Orvosi vizsgálatok, tájékoztatás, esetmegbeszélés, beszélgetés, súly-, és magasságmérés, tartásjavítás, egészségnevelési programok, előadások, megelőzés, tanácsadás, információáramlás, adategyeztetés, hallásvizsgálat szervezése, szülői értekezleteken való részvétel, iskolaérettségi vizsgálat, szülői értekezleten szülők tájékoztatása egy-egy aktuális témával kapcsolatban

8. Gyermekejölési Szolgálat - Családsegítő Központ: Főleg a gyermekvédelmi felelős áll kapcsolatban velük a veszélyeztetett gyermekek nem megfelelő családi helyzetéből adódó okok miatti egyeztetés céljából, a gyermekek érdekeinek közös együttműködéssel szereznek érvényt, további intézkedésekkel segítik a hátrányok enyhítését.

Kapcsolattartásunk formái: Jelzőrendszer, jelzőlap, megbeszélések, tájékoztatás, drog-megelőző előadás, gyermekvédelmi intézkedések, esetkonferenciák, tárgyalások, védelemben vétel, közös családlátogatások, beszámolók, jelentések, eljárás kezdeményezése.

9. Városi Pedagógiai Szakszolgálat: a városi Pedagógiai szakszolgálat munkatársaival jó kapcsolatok alakított ki intézményünk. A szakemberek-logopédus, pszichológus, gyógypedagógus, gyógytestnevelők, fejlesztő pedagógusok- segítik nevelőmunkánkat.

Kapcsolattartásunk formái: közös megbeszélések, értekezletek, segítik a HHH-s gyermekek fejlesztését.

10. Média (Sajó Tv, Krónika)

Kapcsolattartás formái: videó felvételek megjelenése a helyi városi tv-ben egy- egy programról, fotók, újságcikkek megjelentetése a Városi újságban.

VI.

GYERMEKVÉDELEM

1. Gyermekvédelmi tevékenység óvodánkban

A gyermekvédelem szorosan kapcsolódik intézményünk pedagógiai tevékenységéhez, melynek lényege, hogy olyan légkört kell teremteni, amely eleve kizárja, hogy bármelyik gyermek bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetbe kerüljön. A pedagógiai tevékenység keretében biztosítani kell minden gyermek részére a fejlődéshez szükséges feltételeket, a gyermek képességeinek, tehetségének kibontakoztatásához a lehetőségeket, amely segíthet a családi, vagyoni helyzeténél fogva fennálló hátrányok leküzdésében.

A közoktatásról szóló többször módosított 1993. évi LXXIX. Törvény 41.§-nak (6.) bekezdése értelmében a nevelési-oktatási intézmény ellátja: „a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásával, valamint a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat; felderíti a gyermekek fejlődését veszélyeztető okokat, és pedagógiai eszközökkel törekszik a káros hatások megelőzésére, illetve ellensúlyozására. Szükség esetén a gyermek érdekében intézkedést kezdeményez. A gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátását a gyermekjóléti szolgálat segíti.”

A pedagógusok különbözőképpen bírálják el, hogy mikor halmozottan hátrányos a gyermek. Ennek megítélése nehéz feladat. Az óvónőknek el kell dönteniük, hogy a halmozottan hátrányos helyzet”, „nehezen nevelhető”, „halmozottan hátrányos” fogalmakat helyesen értelmezik-e. Az előzőekben felsoroltak súlyossági sorrendet jelentenek. Az esetek mindig egyediek, ezért szükséges az egyedi elbírálás is. Ebben a nehéz feladatban az intézmény vezetője, a gyermekvédelmi felelős és az óvodapedagógus közösen alakítják ki álláspontjukat. Fontos meghatározó az intézmények gyermeki összetétele. A **veszélyeztetettség** megítélésében kategorizálni szükséges. E szerint a gyermekek lehetnek **környezeti, magatartási, anyagi és egészségügyi okból** veszélyeztetettek. Az okok rendszerint halmozottan fordulnak elő, ilyenkor **célszerű a legsúlyosabb ok megjelölése. Az 1997. évi XXXI. Törvény 5.§ (n) pontja értelmében a „veszélyeztetettség” olyan- magatartás, mulasztás, vagy körülmény /=**ártó hatások/ következtében kialakult – állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja, vagy akadályozza (szociológiai megközelítés). Kialakulásában számos tényező játszhat közre a szülők, vagy a környezet részéről. A prevenció érdekében fontos megvizsgálni hogy az egyes érintettek veszélyeztető magatartása milyen mértékben járult hozzá a veszélyeztetett állapot kialakulásához. Intézményünkben éppen ezért a gyermekvédelmi tevékenységnek kiemelkedő jelentősége van, mert rengeteg halmozottan hátrányos helyzetű gyermekünk van. A cigány gyermekek aránya óvodánkban kb.30 %-os, a szülők többsége munkanélküli. Alkalmi és szezonális munkákat vállalnak időközönként.****

A veszélyeztetettség okai:

- alkoholisták, elmebeteg, pszichopata, krónikusan beteg szülők gyermeke,
- a felbomlott családok elhanyagolt gyermeke,

- a fejlődésben lemaradt, túlkoros gyermek,
- az oktatási- nevelési intézményekben tartósan kirívó magatartású, neurotizálódott gyermek és fiataalkorú.

Gyermekvédelmi tevékenységünk célja: felkutatni a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket és az oknak megfelelő intézkedésekkel segíteni a gyermekek jogainak, érdekeinek érvényesítését a hátrányok enyhítését segítő tevékenységekkel (megelőzés, ok megszüntetése, hiányzó gondoskodás pótlása, szocializáció elősegítése)

Ezzel kapcsolatos feladataink:

- preventív gyermekvédelem
- a fejlődéshez szükséges feltételek
- ingyenes étkeztetés
- családokkal, szülőkkel való kapcsolattartás
- kapcsolat a gyermekvédelmi szervekkel
-

Módjai:

- szülőkkel való beszélgetés
- családlátogatások
- családokkal való szoros kapcsolat
- szülői értekezletek
- felvilágosító előadások (orvos, védőnők)
- hirdetőtábla
- környezettanulmány
- együttműködési programok (ünnepek, játszóházak, kirándulások)

2. A gyermekvédelmi felelős tevékenysége, feladatai

Óvodánkban a gyermekvédelmi felelős feladata sokrétű és felelősségteljes. Feladata, hogy felkutassa az óvodai csoportokban a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket, figyelemmel kísérje őket és segítse, ha szükségesnek ítéli meg.

Ezt a feladatot csak határozottan, lelkiismeretesen és körültekintően lehet végezni. Elkötelezettséget érez gyermekvédelmi felelősünk a családi nevelés ügye iránt, a gyermekekért akar és tud is megfelelően cselekedni. Feladatait szakértelemmel végzi, komoly hivatásnak tekinti a gyermekvédelmi munkát.

Ismeri az óvodába járó gyermekek szociális hátterét, azokat a káros hatásokat, amelyek nap, mint nap érik a gyermekeket. Figyelemmel kíséri, és naprakész információkkal rendelkezik a veszélyeztetett gyermekek, családok életéről. A családokkal annyira jó személyes kapcsolatot alakított ki, hogy igénylik véleményét, javaslatait a problémákkal kapcsolatban.

A gyermekek érdekeinek szem előtt tartása a sokoldalú együttműködés kialakítása igen fontos, jelentős feladatává vált. Munkája nem könnyű, mert van olyan eset, amikor maradéktalanul nem tud mindenki számára megfelelően intézkedni, ugyanazt a problémát a szülővel többször kell

megbeszélne, amíg csekély változás bekövetkezik. A legfontosabb azonban a gyermekek érdekeinek szem előtt tartása. Ebben a munkában, az óvodában dolgozó összes pedagógus maximálisan támogatja és segíti. A családlátogatások alkalmával felváltva kísérik el a kolléganők.

Az óvodapedagógus tevékenységei, feladatai:

- magatartási problémák okainak feltárása,
- átmeneti magatartási, mentális problémák felismerése, okai,
- hosszabb ideig hiányzó gyermekek felkutatása,
- érzelmi biztonság nyújtása,
- gyermekek érdekeinek érvényesítése,
- megfelelő személy informálása,

Dajka tevékenységei, feladatai:

- az óvodapedagógus munkájának segítése
- érzelmi biztonság nyújtása
- gyermek érdekeinek szem előtt tartása

Kapcsolattartás különböző intézményekkel:

- Gyámhivatal
- Gyermekjóléti Szolgálat - Családsegítő Központ
- Pedagógiai Szakmai és Szakszolgálati Intézet (Tanulási képességet vizsgáló Bizottság)
- Gyermekorvos, védőnő
- Segélyszervezetek
- Polgármesteri Hivatal - Szociális osztály
- Polgármesteri Hivatal – Gyámügyi előadó
- Pedagógiai Szakszolgáltató Központ (Nevelési Tanácsadó)
- Cigány Kisebbségi Önkormányzat

3. A gyermekvédelmi felelős éves munkaterve

Augusztus-szeptember hónapban és folyamatosan a tanév során

1. Adatgyűjtés, helyzetelemzés:

- A gyermekek helyzetének felmérésével a „halmozottan hátrányos helyzet” és a „vesélyeztetettség” kategóriáinak meghatározása (csoportnaplóban)
- A gyermekek óvodán kívüli tevékenysége (családlátogatás)
- A gyermekek családjának szociális helyzete (családlátogatás)
- **Felelősök:** gyermekvédelmi felelős, óvodapedagógusok
- **Dokumentum:** feljegyzések, környezettanulmány (Gyv. Irrattár, csoportnapló)

- **Ellenőrzés:** tagóvodavezető
- **Határidő:** október 1. (évente)

2. Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek kiszűrése:

- gyermekek neve
- okok meghatározása
- feladatok meghatározása
- szükséges intézkedések meghatározása
- gyermekvédelmi szerv segítségének igénybevételére tett javaslatok

Felelősök: gyv. felelős, óvodapedagógusok

Dokumentum: névsor, táblázat (csoportnapló)

Ellenőrzés: óvodavezető (csoportnapló)

Határidő: október 1.

3. Kapcsolatfelvétel gyermekvédelmi szervekkel

- jelzőrendszer működtetése

Jelzőrendszer (jelzés: krízishelyzet, csak pedagógiai módszerekkel már nem kezelhető /szakmai kompetenciát meghaladó/ esetek)

Gyermekjóléti Szolgálat (koordinátor): nyilvántartás, döntés – előkészítés (intézkedés)

Esetkonferencia célja:

- a családot és gyermekét érintő információk eljussanak az érintett szakemberhez
- a szükséges feladatok meghatározása, elosztása
- a szakemberek között a felelősök rögzítése, a határidők megjelölése
- esetgazda kijelölése, döntés, gondozási-nevelési terv készítése (feladatok megosztása), javaslattétel védelembe vételre

A probléma kezelése az esetgazda koordinálásával történik.

Az **esetkonferencia** összehívása a problémakezelés eredményességének áttekintése érdekében újból szükséges.

Felelős: gyermekvédelmi. felelős

Dokumentum: jelzőlap (jelzés- irattár)

Ellenőrzés: folyamatos tájékozódás (gyermekvédelmi felelős, tagóvodavezető)

Határidő: eseti

4. Prevenció

- folyamatos kapcsolat fenntartása a családdal,
- gyakori, tartalmas beszélgetések kezdeményezése,
- gyakori családlátogatások,
- intézkedések betartásának ellenőrzése,
- a gyermek mindenek feletti érdekeinek előtérbe helyezése (érdekérvényesítés),

- a gyermekvédelmi felelős feladatainak sokoldalúságával a gyermeki személyiség egészséges fejlesztése,

Felelős: gyermekvédelmi felelős, óvodapedagógusok

Dokumentum: csoportnapló, gyermekvédelmi irattár, Nevelési Program, Éves munkaterv

Ellenőrzés: az óvodavezető éves ellenőrzési terve szerint

Határidő: eseti, illetve folyamatos a tanév során.

VII.

AZ ESÉLYEGYENLŐSÉGI CÉL MEGHATÁROZÁSÁNAK FELADATAI

A gyermekek esélyegyenlőségének megteremtése érdekében, az alábbi feladatok kerültek megfogalmazásra. (1092/2007. XI. 29. Korm. határozat alapján):

- Az óvodai felvétel alkalmával az esélyteremtés érdekében a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek előnyben részesülnek 3 éves kortól, a népesség nyilvántartás és a védőnők közreműködésének segítségével.
- Az integráción alapuló nevelési célok összehangolása a problémamentes óvodából iskolába való átmenet megteremtése érdekében.
- A gyermekek alapvető részképességeinek (elfogadás, alkalmazkodás, állóképesség stb) fejlesztése a szociális helyzetükből eredő hátrányok ellensúlyozása érdekében. Kiemelt terület a feladat- és szabálytudat valamint a viselkedés kultúra kialakítása és gyakorlása.
- A kompetencián alapuló neveléshez szükséges módszerek és eszközök biztosítása. (Taneszköz fejlesztési tervben meghatározottak szerint.) a hatékony és eredményes nevelési és tanulási folyamatokhoz.
- A pedagógiai és intézményi reformok által nyújtott fejlesztéseket az óvodapedagógusok továbbképzésével biztosítani kell (szakvizsga megszerzése).
- A minőségi munka eredményessége érdekében fejlesztő programok kidolgozása, bevezetése (Kompetencia alapú óvodai programcsomag, IPR)
- Az esélyegyenlőség elősegítése szolgálja a szülők és az óvoda közötti kapcsolat hatékonyabb együttműködését.

VIII.

HELYI ÓVODAI INTEGRÁCIÓS PROGRAM

A Helyi Óvodai Integrációs Program készítésének jogszabályi hivatkozásai: (törvények, jogszabályok, dokumentumok)

- a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény
- az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény
- a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI.8.)MKM rendelet
- az esélyegyenlőséget, felzárkóztatást segítő támogatások igénylésének, döntési rendszerének, folyósításának, elszámolásának és ellenőrzésének részletes szabályairól szóló 9/2008. (III. 29.) OKM rendelet
- az oktatási és kulturális miniszter által kiadott Integrált Pedagógiai Rendszer
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény
- Települési Esélyegyenlőségi Program
- Intézményi Esélyegyenlőségi Program
- Intézményi integrációs önértékelés

Integrációs Programunkkal célunk:

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény szellemében a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek

- Esélyegyenlőségének növelése
- A hátrányok csökkentése,
- Egyéni szükségleteiknek megfelelő speciális fejlesztése,
- Az iskolai életmódra és az életpálya-építésre való felkészítése,
- A városban élő valamennyi 3 éves, HHH gyermek beóvodázásra kerüljön,

- A városban élő valamennyi (3 éves kortól-az általános iskolai tanulmányok megkezdéséig - legkésőbb hetedik évük betöltéséig), HHH gyermek rendszeresen járjon óvodába, ahol megfelelő minőségű környezeti, működési feltételekkel és tudatos nevelő-fejlesztő munkával biztosítjuk a gyermekek egyenlő esélyét az iskolakezdéshez,
- Az óvodából iskolába menő HHH gyermekek évről-évre egyre nagyobb számban, integrált iskolai környezetben kezdjék meg általános iskolai tanulmányaikat
- Együttműködő partneri kapcsolat kiépítése - a szülői házzal, a Területi Szociális Központtal, Gyámhivatallal, Szakmai és Szakszolgálatokkal, a Központi Iskolával, Kisebbségi Önkormányzattal, Civilszervezetekkel – annak érdekében, hogy a gyermekek sokoldalú fejlesztése, szociális támogatása sikeresen valósuljon meg.

Feladatunk:

A valamilyen hátránnyal küzdő gyermekek számára speciális

- személyiségfejlesztő,
- tehetséggondozó,
- felzárkóztató programok szervezése.

A 2009/2010-es tanévtől a minden korosztályra kiterjedő új óvodai körzetek szerinti óvodai felvétel lehetővé teszi a HHH gyermekek arányos elosztását az óvodák között.

Integrációs Program jellemzői:

- gyermekközpontú és családcentrikus szemlélet,
- a gyermekek sokoldalú fejlődésében meghatározó a kompetencia alapú óvodai nevelés,
- biztosítja a gyermekek sikerélményhez való jutását,
- a szociális hátrányokat enyhíti.

A z Integrációs Program működtetésének szabályozása

Elvárható eredmény:

A Helyi Óvodai Program megalkotását és legitimálását követően a fenntarthatóság megvalósul, melyet az alábbi szabályozás biztosít:

A fenntarthatóságot biztosító tevékenység megnevezése	Felelős	Határidő	Keletkezett dokumentum
IPR team megbízása	Intézményvezető	Minden nevelési év 09.05-ig	IPR team Megbízási Szerződése
Az Integrációs Program cél, feladat és tevékenységrendszerének felülvizsgálata az előző nevelési év önértékelése és az esetlegesen megváltozott jogszabályok alapján	Óvodai IPR team	Minden nevelési év 09.10-ig	Óvodai IPR Önértékelés(-ek), Jegyzőkönyvek, Feljegyzések, Módosító javaslatok, Határozat(-ok)
A intézmény Óvodai Integrációs Program működtetésének nevelési évre szóló munkatervének elkészítése, megvitatása, elfogadása.		Minden nevelési év 09.15-ig	Helyzetelemzésre épülő, a Helyi Óvodai Integrációs Programra épülő nevelési évre szóló éves munkaterv

Az Integrációs Program Mellékletei:

1. HHH gyermekek óvodába járásának gyermekenkénti nyilvántartása
2. HHH gyermekek óvodába járásának havonkénti nyilvántartása
3. Gyermekek testi fejlődésének mérőlapja
4. A gyermek egészségügyi szűrővizsgálatok regisztrációs lapja
5. HHH gyermekek integrált óvodai nevelésében résztvevő partnerek együttműködési megállapodása
6. HHH gyermekek iskolai életét után követő lap

1. Szervezési Feladatok

1. Szervezési feladatok				
Tevékenység megnevezése	Felelős	Határidő	Dokumentálás módja	Eredményességi mutató
1.1. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása				
A beóvodázásáért felelős személy kijelölése	Óvodavezető	Mindenkori nevelési év Április 30.	Megbízás	Az óvoda körzetében a HHH gyermekek minden nevelési évben beóvodázása 100%-os
Kapcsolatfelvétel a védőnővel	Beóvodázásért felelős	Mindenkori nevelési év május 01-31. hó	Együtműködési Megállapodás	
Kapcsolatfelvétel a fenntartó önkormányzat anyakönyvi nyilvántartó rendszerével	Óvodavezető		Népesség nyilvántartó kimutatás	
A védőnő, TSZK, Gyámhivatal, Szakszolgálat és a helyi Cigány Önkormányzat bevonása a „felderítő-meggyőző” munkába	Beóvodázási felelős	Mindenkori nevelési év 05.15-06.30.	Együtműködési Megállapodás	
Az óvodai előjegyzést követően, azon HHH gyermekek meglátogatása, akik nem jelentkeztek óvodai felvételre			Munkanapló, Beszámoló	
1.2. Integrációt elősegítő csoportalakítás				
Csoportalakítás az integrált óvodai nevelésnek megfelelően	Óvodavezető Tagintézmény vezető(-k)	Minden nevelési év: 07.01-08.01.	Felvételi és Mulasztási naplók, Kimutatás a HHH gyermekekről	Minden nevelési évben megfelelő a HHH gyermekek arányos elosztása a gyermekcsoportokban
1.3. Az igazolatlan hiányzások minimalizálása				
Érzelem gazdag, családias óvodai légkör kialakítása		Folyamatos	Helyi Óvodai Nevelési	

1. Szervezési feladatok				
Tevékenység megnevezése	Felelős	Határidő	Dokumentálás módja	Eredményességi mutató
Nyitott óvodai működés a szülői házzal való szoros együttműködés	Teljes dolgozói kör	Folyamatos	Program, IMIP, Partneri elégedettség Felmérések dokumentációja, Csoportos és intézményi értékelések	A HHH gyermekek rendszeresen járnak óvodába, igazolatlan hiányzás nincs
A HHH gyermekek körében a Hiányzási Nyilvántartás vezetése, folyamatos figyelemmel kísérése, szükséges intézkedések megtétele	Csoportok óvoda- Pedagógusai, IPR team	Folyamatos, Havi zárás: minden hó 05-ig	HHH gyermekek csoportos és intézményi nyilvántartása	
Jelző rendszer működtetése a széles körű intézményi együttműködés keretében: orvos, védőnő, TSZK, Gyámhivatal Helyi Cigány Kisebbségi Önkormányzat	IPR team	Folyamatos	Együttműködési Megállapodások	
1.4. A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitva tartás				
Az óvodai nyitvatartási idő igényének felmérése a szülők körében	Óvodavezető, Tagintézmény vezető(-k)	Mindenkori nevelési év 06.30.	Csoportnaplók Szülői Szervezettel való egyeztetésről jegyzőkönyv	Az óvoda nyitva tartása biztosítja, hogy a szülők munkát kereshessenek, munkát vállalhassanak.
Az óvodai nyitvatartási idő egyeztetése a fenntartó önkormányzattal	Óvodavezető	Mindenkori nevelési év	A nevelési évre szóló Munkaterv	

2. Nevelőtestület együttműködése

Nevelőtestület együttműködés					
Formája	Résztevők	Gyakorisága	Felelős	Dokumentálás módja	Eredményességi mutató
Értékelő eset-megbeszélések	Nevelőtestület Külső szakemberek pszichológus, logopédus, fejlesztő pedagógus, gyógy testnevelő	Negyedévente	IPR team munkaközösség vezető	Foglalkozások vázlata, Feljegyzések, Jegyzőkönyv,	Az óvodában működik az óvodapedagógusi együttműködésre épülő értékelési rendszer, mely teljes mértékben biztosítja a HHH gyermekek egyénre szabott felzárkóztatását, tehetség gondozását.
Probléma-megoldó fórumok		Probléma felmerülés időszakában			
Hospitálásra épülő együttműködés, bemutató foglalkozások		Folyamatos és tervszerű az éves IPR Munkatervnek megfelelően			

3. Pedagógiai munka kiemelt területei

3. Pedagógiai munka kiemelt területei				
Tevékenység megnevezése	Felelős	Határidő	Dokumentálás módja	Eredményességi mutató
3.1. Az óvodába lépéskor komplex állapot felmérés				
A gyermek egyéni fejlődését nyomon követő Személyiséglap rendszer „anamnézis” fejezetének elkészítése az óvodába lépő HHH gyermekek teljes körében	Csoportok óvoda-pedagógusai	Mindenkori nevelési év: 12. 31.	Személyiséglap rendszer – HOP-ban, IMIP-ben szabályozott	Az egyénre szabott fejlesztés, differenciált személyiségfejlesztés valamennyi HHH gyermek körében biztosított
3.2. Kommunikációs nevelés				
Helyi Óvodai Nevelési Programunk tevékenységrendszerének megvalósítása, melyben fő hangsúlyt kap a mintaadó óvodai környezet, a HHH gyermekek élményhez juttatása folyamatosan, a tárgyi és humán erőforrás fejlesztés	Csoportok óvoda-pedagógusai	A nevelési év során folyamatos	Helyi Óvodai Nevelési Program Intézményi éves Munkaterv Csoportnaplók Projekt tervei DIFER mérés dokumentációja A Gyermekek Személyiséglap rendszere	A HHH gyermekek szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődése folyamatos. Az iskolába lépéskor a DIFER mérés eredménye e-területen valamennyi HHH gyermek körében eléri a „Befejező szintet”, legalább 80%-uk az „Optimum szintet”
3.3. Érzelmi nevelés, szocializáció				
Az új HHH gyermekek egyéni sajátosságát figyelembe vevő beszoktatása az óvodai életbe	Azon csoportok óvoda-Pedagógusai, akiknek új HHH gyermekeik vannak	Mindenkori nevelési év 11. 30.	Beszoktatási terv Óvodai IPR éves Munkaterv	A HHH gyermekek sikeresen beilleszkednek az óvodai életbe, biztonságban érzik magukat, szeretnek óvodába járni, bizalommal
A csoportok szociometriai felmérése	Valamennyi óvoda-	Mindenkori nevelési év 11.30.	Szociometriai felmérés dokumentációja	

3. Pedagógiai munka kiemelt területei				
Tevékenység megnevezése	Felelős	Határidő	Dokumentálás módja	Eredményességi mutató
A szociometriai felmérés (gyerek-gyerek, gyerek-felnőtt) eredményeire épülő közösségi fejlesztési terv kidolgozása, megvalósítása	Pedagógus	A szociometria felmérést követően folyamatos	Csoportok projekttervei, Heti tervek, Gyermek Egyéni Fejlesztési terve	fordulnak a velük foglalkozó felnőttekhez, szívesen és örömmel vesznek részt a közös játékokban, tanulásban, programokban és a közösségért végzett munkában. Az óvodai csoportban évvégére nincs peremre szorult gyermek
3.4. Egészséges életmódra nevelés				
Helyi Óvodai Nevelési Programunk tevékenységrendszerének megvalósítása, melyben fő hangsúlyt kap a helyes egészségtudat, a táplálkozási szokások és a mozgás fontosságának kialakítása	IPR team	Folyamatos	Helyi Óvodai Nevelési Program Éves Munkaterv Csoportok projekttervei Heti tervek A gyermekek Személyiséglapja Egyéni Fejlesztési terv	A HHH gyermekek teljes körében kialakul az életkorának megfelelő egészségtudatos szokásrendszer
Sikeressé válik a sokoldalú mozgás igény kielégítése: kirándulás, sport versenyek, úszás, stb..				
A HHH gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges óvodai tárgyi és személyi feltételrendszer biztosítása				
3.5. Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése				
A Helyi Óvodai Nevelési Programunknak megfelelően a multikulturális tartalmak beépülése a csoportok mindennapi életébe	Csoportok óvoda-	Folyamatos	Helyi Óvodai Nevelési Program Éves Munkaterv Csoportok projekttervei Heti tervek	Az óvodás gyermekek körében az iskoláskor eléréséig kialakul egymás előítélet mentes elfogadása.
A Sajátos Nevelési Igényű gyermekekkel való közös óvodai élet				

3. Pedagógiai munka kiemelt területei				
Tevékenység megnevezése	Felelős	Határidő	Dokumentálás módja	Eredményességi mutató
Lokálpatriotizmusra nevelés: részvétel a város rendezvényein, ünnepségein, építészeti értékeink megismerése, megőrzésére nevelés	pedagógusai		A gyermekek Személyiséglapja Egyéni Fejlesztési terv	Az óvodás gyermekek körében az iskoláskor eléréséig szokásrendszerükbe beépül a tudatos környezetvédelem
A munkára nevelés során a környezet megóvására, védelmére való nevelés				
3.6. Korszerű óvodapedagógiai módszerek				
Az Óvodai Helyi Nevelési Programunknak megfelelően a gyermekek individualizálva szocializációjának megvalósítása projekt módszerrel, a kooperatív technikák alkalmazásával, mikro csoportos formában	Óvoda- Pedagógusok	Folyamatos	Helyi Óvodai Nevelési Program Éves Munkaterv Csoportok projekttervei Heti tervek	Az óvoda képes a különböző háttérrel és különböző eltérő fejlettséggel rendelkező gyerekekre fogadására, együttnevelésére, egyéni, differenciált fejlesztésére.
Dyslexia prevenció	Megfelelő kompetenciával rendelkező óvodapedagógus (-ok)		A Gyermekek Személyiséglap rendszere – Egyéni Fejlesztési terv	
Drámapedagógia módszerek beépülnek a csoportok mindennapi életébe				
A HHH gyermekek egyéni fejlesztési naplójában meghatározott feladatok végrehajtása fejlesztőpedagógiai módszerek alkalmazásával				

4. Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos munka

4. Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos munka					
Tartalma	Formája	Gyakorisága	Felelős	Dokumentálás módja	Eredményességi mutató
4.1. Egészségügyi szűrővizsgálatok					
A gyermek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása, szükség esetén szakorvosi – fogászat, szemészet, fülészet, ortopédia – vizsgálatának kezdeményezése, megszervezése	Gyermekek testi fejlődésének mérése: súly, magasság	Két havonta	Csoportok óvoda- Pedagógusai	Gyermekek testi fejlődésének Mérőlapja	A HHH gyermekek teljes körében az esetleges egészségügyi problémák megállapításra kerülnek, szükség esetén további ellátásuk megvalósul
	Védőnő: egészségügyi szűrővizsgálatai	Együttműködési megállapodásnak megfelelően	Óvoda - vezető		
	Szakorvosi szűrővizsgálatok				
4.2. Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás					
Egészségügyi tartalmú programok a szülők számára	Szülői klub működtetése	Igény szerint	IPR team	Szülői klub éves program terve, Képek, Videó felvétel, Védőnő feljegyzései, Védőnői munkanapló Együttműködési Megállapodás	A HHH szülők körében végzett felvilágosító, tanácsadó munka hatására a gyermekek otthoni egészséges életmódja javul
A szülők eseti problémáiban segítségnyújtás	Védőnői fogadóóra az óvodában				
4.3. Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése illetve szervezése					
A Helyi Óvodai Nevelési Program szerint	Ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, ,	Igény szerint		Együttműködési	A Gyermekjóléti szolgáltatások által a HHH gyermekek

Formázott: Jobb: 0.5 cm

4. Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos munka					
Tartalma	Formája	Gyakorisága	Felelős	Dokumentálás módja	Eredményességi mutató
	Kirándulások, túrák, szervezése, Rendezvényeken való részvétel biztosítása: szülők-gyermekek		IPR team	Megállapodás Képek, Videó felvétel, , feljegyzések, jegyzőkönyvek	szociális hátrányaiból eredő lemaradások csökkennek.
A HHH gyermekek óvodai ingyenességének biztosítása	Szülők felvilágosítása a szociális támogatás lehetőségeiről Szociális osztállyal való közvetlen kapcsolat felvétel a szülő érdekében	Nevelési év elején: 09. 30-ig, utána folyamatos	Gyermek- védelmi <i>Felelős</i>	HH gyermekek térítési díj kedvezmény kimutatása, Jegyzői határozatok	Egyetlen gyermek se marad ki az óvodából a szülők szegénysége miatt

5. Az óvodán kívüli szervezetekkel való együttműködés

5. Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel					
Tartalma	Formája	Gyakorisága	Felelős	Dokumentálás módja	Eredményességi mutató
5.1.TSZK					
Helyi Óvodai Nevelési Programunk negyedik alappilléreinek megvalósításában való aktív részvétel:	Eset megbeszélések a gyermekvédelmi felelősökkel, folyamatos információ és segítségnyújtás a szülők számára a szociális támogatás lehetőségeiről,	Folyamatos	<u>Óvoda- vezető</u> és IPR team Gyermekvédelmi felelős	Együttműködési Megállapodás Helyi Óvodai Nevelési Program Éves Munkaterv Csoportok projekttervei Heti tervek A Gyermekek Személyiségglap rendszere –	A Gyermekejóléti szolgáltatások által a HHH gyermekek szociális hátrányaiból eredő lemaradások

5. Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel					
Tartalma	Formája	Gyakorisága	Felelős	Dokumentálás módja	Eredményességi mutató
Családok szociális, mentális jogszolgálati támogatása, segítése	Szülői klub működtetése			Egyéni Fejlesztési terv	csökkennek.
	családi felkérésre a családok és a szakszolgáltató intézmény közötti közvetítés				
	Jelzőrendszer folyamatos működtetése				
	Közös pályázati munka				
A szülők erőforrásainak feltárása	Karitatív tevékenység	Folyamatos			
	Szociális ellátó rendszerrel való közvetlen kapcsolattartás				
5.2. Védőnői hálózattal					
A gyermekek óvodai beiratásának támogatása, Eü.szűrés, A gyermekek fejlődésének nyomon követése	Jelzőrendszer működtetése Esetmegbeszélés Mérés Nyilvántartás	Nevelési év elején, majd folyamatosan	Óvodavezető és IPR team	Helyi Óvodai Nevelési Program Éves munkaterv Együttműködési Megállapodás	Az óvoda körzetébe járó HHH óvodáskorú gyermekek teljes köre rendszeresen jár óvodába, egyéni differenciált fejlesztésük sikeresen valósul meg, ennek megfelelően az iskolai életükben az esélyegyenlőségük biztosított
Korai képességgondozással kapcsolatos tanácsadásig	Pályázati eredményesség esetén: Szülői klub és Baba-mama játszótér működtetése	Pályázati programnak megfelelően		Program terv, Képek, videó felvételek, Feljegyzések, Jegyzőkönyvek	
Pályázati lehetőségek együttes kihasználása a HHH gyermekek óvodai sikeressége jegyében	Közös pályázat írása, eredményesség esetén: megvalósítás	Pályázati kiírások időszakában		Pályázati dokumentáció	
TSZK, Városi Gyámhivatal, Pedagógiai Szakszolgálat					
A gyermek fejlesztésében való kooperatív	Esetmegbeszélések Problémamegoldó fórumok Gyermekek mérése (értelmi, testi)	Szeptember Február	Óvodavezető	Jegyzőkönyv, Fotók, Videó felvételek, Együttműködési Megállapodás	Az óvoda képes a különböző háttérrel és különböző eltérő fejlettséggel

5. Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel					
Tartalma	Formája	Gyakorisága	Felelős	Dokumentálás módja	Eredményességi mutató
együttműködés	Fejlesztési terv közös kidolgozása	HOP szabályozásának megfelelően	és IPR team	Egyéni fejlesztési terv	rendelkező gyerekeke fogadására, együttnevelésére, egyéni, differenciált fejlesztésére.
	Szakszolgáltatások biztosítása, tervezés és szervezés	Nevelési év eleje: Okt.15-ig , majd a nevelési év során folyamatos		Éves Munkaterv, Egyéni Fejlesztési napló, Foglalkozási napló	
5.4. Cigány kisebbségi önkormányzat					
A gyermekek óvodai beíratásában való együttműködés	Konzultációk	Az óvodai előjegyzés időszakában	Óvodavezető és IPR team koordinátor	Együttműködési Megállapodás Feljegyzések	Az óvoda körzetébe járó HHH óvodáskorú gyermekek teljes köre rendszeresen jár óvodába, egyéni differenciált fejlesztésük sikeresen valósul meg, ennek megfelelően az iskolai életükben az esélyegyenlőségük biztosított
A gyermekek hiányzás csökkentésében való együttműködés	Közös családlátogatások	Folyamatos			
A gyermekek iskolaválasztásában való együttműködés	Egyéni és csoportos megbeszélések	Beiskolázás előtti időszakban			
A szülői programokkal kapcsolatos együttműködés	Rendezvények együttes lebonyolítása	Éves Munkatervnek megfelelően		Éves Munkaterv, Fotók, Videó felvételek, Programok terve, értékelése	
Pályázati lehetőségek együttes kihasználása a HHH gyermekek óvodai sikeressége jegyében	Közös pályázat írása, eredményesség esetén: megvalósítás	Pályáztatás időszakában		Pályázati dokumentáció	
5.5. Civilszervezetekkel való együttműködés					
A gyermekek óvodai beíratásában való együttműködés	Közös családlátogatás	Az óvodai előjegyzés időszakában	Óvodavezető és IPR team	Éves Munkaterv, Fotók, Videó felvételek, Programok terve, értékelése	Az óvoda körzetébe járó HHH óvodáskorú gyermekek teljes köre rendszeresen jár óvodába, egyéni differenciált fejlesztésük sikeresen valósul meg, ennek megfelelően az iskolai életükben az esélyegyenlőségük biztosított
A gyermekek hiányzás csökkentésében való együttműködés		Folyamatos			
A gyermekek iskolaválasztásában való együttműködés	Egyéni és csoportos megbeszélések	Beiskolázás előtti időszakban			
A szülői programokkal kapcsolatos együttműködés	Rendezvények együttes lebonyolítása	Éves Munkatervnek megfelelően			

5. Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel					
Tartalma	Formája	Gyakorisága	Felelős	Dokumentálás módja	Eredményességi mutató
Pályázati lehetőségek együttes kihasználása a HHH gyermekek óvodai sikeressége jegyében	Közös pályázat írása, eredményesség esetén: megvalósítás	Pályáztatás időszakában		Pályázati dokumentáció	

6. Óvoda-iskola átmenet támogatása

6. Óvoda - iskola átmenet támogatása					
Tartalma	Formája	Gyakorisága	Felelős	Dokumentálás módja	Eredményességi mutató
6.1. Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka					
A Helyi Óvodai Nevelési Program eredményes megvalósítása	A mindennapi óvodai élet tevékenységei	Folyamatos	Valamennyi óvoda-pedagógus	Helyi Óvodai Nevelési Program, Éves Munkaterv, Csoportnapló, Gyermek személyiség naplója,, Együttműködési Megállapodások	A tanulási képességek megalapozásával, a tanulási és egyéb részképesség zavarok kialakulásának megelőzésével, megoldási késztetés, monotónia tűrés, figyelemkoncentráció, az alkotásvágy szükséges szintjének kialakításával a kudarcmentes iskolakezdés biztosítása
6. 2. Ismerkedés az iskolával					
A HHH gyermekek kudarcmentes iskolakezdése érdekében a gyermekek találkoznak a tanítókkal, napközis nevelővel t	Ismerkedés az iskolával, nyílt órák – szülők és gyermekek együttes részvételével	Évi egy alkalom az iskolákban	IPR team Óvodapedagógusok, Iskolai nevelők	Helyi Óvodai Nevelési Program, Éves Munkaterv, Csoportnapló, Óvoda – Iskola Együttműködési Megállapodása	A HHH gyermekek kudarcmentesen illeszkednek az iskolai életbe. A HHH gyermekek többsége integrált iskolai környezetben kezdi meg általános iskolai tanulmányait.
	Tájékoztató megbeszélések	Beiskolázás előtt Szükség szerint			
	Közös szakmai fórumok szervezése	Évi két alkalom			

6. Óvoda - iskola átmenet támogatása					
Tartalma	Formája	Gyakorisága	Felelős	Dokumentálás módja	Eredményességi mutató
6.3 Az óvoda–iskola átmenetet segítő közös programok kidolgozása					
A HHH gyermekek óvoda-iskola átmenetének zökkenőmentes biztosítása	DIFER mérés –8 éves korig Dyslexia prevenció	Évi rendszerességgel: 10.01-től 11.30-ig és 02.01-től 05.31-ig	IPR team Óvodai – iskolai Óvodavezető Iskolaigazgató	Helyi Óvodai Nevelési Program, Éves Munkaterv, Csoportnapló, Óvoda – Iskola Együttműködési Megállapodása Jegyzőkönyv	Az egyéni differenciált fejlesztés eredményeként a HHH gyermekek általános iskolai eredményessége biztosítottá válik
	Hospitálások Esetmegbeszélések	Évi: min. 2 alkalom			
	Közös szülői értekezlet az óvodában	Évi egy alkalom			
6.4. A gyerekek fejlődésének utánkövetése az általános iskola első évében					
A HHH gyermekek sikeres iskolakezdésének biztosítása, kontrollálása	Óvodapedagógus látogatása Személyes beszélgetés az elsős tanítókkal	A nevelési év első felében: 12.31-ig	Óvodapedagógus Tanító Napközis nevelő	Utánkövető lap, Értékelő megbeszélés jegyzőkönyve	A HHH gyermekek teljes körében sikeresen valósul meg az iskolai életbe való beilleszkedés: 1. az iskolai DIFER mérés eredménye nem tér el az óvodai mérés eredményétől 2. A gyermekek többsége integrált iskolai környezetben tanul
	Utánkövető lap kitöltése, értékelése				

7. A HHH gyerekek szüleivel való kapcsolattartás, együttműködés

Tartalma	Formája	Gyakorisága	Felelős	Dokumentálás módja	Eredményességi mutató
Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel	Családlátogatás,	Nevelési év elején	Óvodapedagógusok	Csoportnaplók bejegyzései, Gyermek személyiség naplója, Jegyzőkönyv	
	Egyéni beszélgetések	Napi rendszerességgel			
	Szülői értekezlet,	Nevelési év elején egyszer			

7. A HHH gyerekek szüleivel való kapcsolattartás, együttműködés

Tartalma	Formája	Gyakorisága	Felelős	Dokumentálás módja	Eredményességi mutató
A gyermekek zökkenő mentes beszoktatásának biztosítása	Beszoktatási tervnek való megfelelés				
Rendszeres napi, és a szülő érdeklődésének megfelelő tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről	Tájékoztatás - beszélgetés a szülőkkel, Gyermekmunkák kihelyezése a tájékoztató táblákra	Napi Igény szerinti	Óvodapedagógus	Helyi Óvodai Nevelési Program	A Helyi Óvodai Nevelési Programunk nyitott óvodaképeinek megfelelő bevonásának hatékony megvalósításával a Partnerközpontú működés megvalósul, az intézmény párbeszédet alakít ki minden szülővel
Az egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek megbeszélése		Negyedévente		Szervezeti és Működési Szabályzat	
A gyerekek alkotásainak megmutatása, elemzése		Folyamatos		Intézményi éves Munkaterv	
				Csoportnaplók bejegyzései,	
				Gyermek személyiségnaplója	
Szülői részvétel lehetőségeinek biztosítása a foglalkozásokon Nyílt napok, munka délutánok	Nyitott óvodakép: projektek megvalósításában való szülői részvétel	Folyamatos – Éves Munkaterv alapján		Képek, videó felvételek,	
				Program tervek	
				Csoportok és intézményi értékelések	
Gyermekneveléssel kapcsolatos elvek megvitatása	Egyéni beszélgetések	Igény szerint			
A családok szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése, a család erőforrásainak feltárása	Egyéni beszélgetések Látogatás a családoknál	Nevelési év elején, majd folyamatosan			
Szülői közösségek kialakítása	Csoportos és intézményi SZM megválasztása, működtetése	Munkaterv alapján és szükség szerint			
Közös rendezvények szervezése	Családi napok az óvodában	Éves Munkaterv szerint			

Intézményi önértékelés, eredményesség

Munkánk eredményességének, a hozzáadott értékeknek a kimutatása céljából indikátorokat állítunk fel, melynek teljesülését mérjük, rögzítjük, kimutatjuk. Az eredményességi mutatók kiterjednek integrációs programunk valamennyi területére.

Integrációs Pedagógiai Programunk tartalmának gyakorlati megvalósítási folyamatát, ütemezését a mindenkorai intézményi munkatervben, a munkaközösségi munkatervben határozzuk meg.

Fenntarthatóságát igazolja, hogy az iskoláskor kezdetéig a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek pedagógiai támogatása jelentősen csökkentheti az iskolai kudarckokat.

8. Beszoktatási szabályzat

A szabályozás célja:

- Az óvodába újonnan bekerülő gyermekek beszoktatásának elősegítése, a szülőtől való elválás megkönnyítése és az óvodai környezet elfogadása.
- A gyermekek beszoktatása óvodai szintű folyamat legyen, a nevelőtestület egységes beszoktatási terve szerint.
- Valamennyi Halmozottan Hátrányos Helyzetű gyermek beóvodázása három éves kortól teljes körű legyen, a gyermekek szívesen járjanak óvodába

Célcsoport: a teljes óvoda

Felelős: tagóvoda-vezetők

A folyamat dokumentumai:

- csoportnapló,
- beszoktatási terv,
- gyermekek személyiség naplója

A folyamat leírása:

1. Az elkészült, egységes beszoktatási terv áttekintése augusztus hónapban

Mivel kedveskedünk?	Időpontja	Felelősök
Apró ajándék	08.15-től 09.30-ig.	óvodapedagógusok

Határidő: augusztus 21.

Felelős: tagóvoda vezető(-k)

2. Óvodába lépés előtt szülővel egyeztetett időpontban családlátogatás, beszélgetés a fokozatos beszoktatás fontosságáról. Anamnézis felvétele.

Határidő: szeptember 30.

Felelős: Új gyermekeket fogadó csoportok óvodapedagógusai

3. A beszoktatás első napjára a gyermek jelének elkészítése, a hozzátartozó mondókával, verssel, vagy énekkel. A napos tábla elkészítése.

Határidő: augusztus 31.

Felelős: Új gyermekeket fogadó csoportok óvodapedagógusai

4. A folyamatos, és fokozatos (két naponta egy-egy új gyermek) beszoktatás nevelői hatásának elfogadtatása a szülővel. . Beszoktatás alatt, a gyermek megismerése (tisztálkodási, WC-használati, étkezési, alvási, játéktevékenységi szokások).

Határidő: szeptember 30.

Felelős: Új gyermekeket fogadó csoportok óvodapedagógusai

5. A folyamatos beszoktatás időtartama 1 hónap.

Időtartam : szeptember 01 – szeptember 30. közötti időszak

Felelős: Új gyermekeket fogadó csoportok óvodapedagógusai

6. A beszoktatás tapasztalatainak dokumentálása, értékelése

Szemponatok:

- A gyermek kapcsolatteremtése a felnőttekkel, társaival,
- érzelmi életének jellemzői a beszoktatás idején,
- közösségi magatartása,
- viszonyulása az óvoda sokféle tevékenységéhez (higiéniai szokások, munka,játék, mese, ének, rajz, mozgás, környezet, stb.)
- beszoktatás eredménye csoport szinten

Határidő: december 15.

Felelős: óvodapedagógus

9. Integrációs program mellékletei
1. sz. melléklet/1

Halmazottanrányos Helyzetű Gyermekek Óvodába járásának gyermekenkénti nyilvántartása

.....Nevelési év   **Csoport megnevezése, száma:** .....

.....

Gyermek neve

Hónap neve	Nyitvatartási napok száma/nap	Hiányzások összesen/nap	
		Igazolt	Igazolatlan
Szeptember			
Október			
November			
December			
Január			
Február			
Március			
Április			
Május			
Június			
Július			
Augusztus			
Összesen			

.....

Gyermek neve

Hónap neve	Nyitvatartási napok száma/nap	Hiányzások összesen/nap	
		Igazolt	Igazolatlan
Szeptember			
Október			
November			
December			
Január			
Február			
Március			
Április			
Május			
Június			
Július			
Augusztus			
Összesen			

A HHH gyermekek Óvodai Integrációs Programjában részt vevő partner megnevezése	Együttműködési terület a HHH gyermekek nevelésében-fejlesztésében a Helyi Integrációs Program feladattervének megfelelően									Együttműködő képviselőjének aláírása
	A gyermekek óvodai beiratásának támogatása	Az igazolatlan hiányzások minimalizálása	Neveléstudületi együttműködés	Pedagógiai munka teljes területe	Gyermekvédelmi munka, szociális segítségnyújtás	Gyermekek egészségügyi ellátása	Óvoda-iskola átmenet támogatása	Közös pályázatok	Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés	
Az óvodába járó gyermekek szülei		X	X	X			X	X	X	
Gyermekorvos	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
Védőnő	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
TSZK	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
Általános Iskola(-k) :			X	X	X		X	X	X	
Helyi Cigány Kisebbségi Önkormányzat	X	X	X	X	X		X	X	X	
Pedagógiai Szakszolgálat			X	X	X		X	X	X	

IX.

LEGITIMIZÁCIÓS ZÁRADÉK

A program elfogadásának és jóváhagyásának dokumentumai, aláírások

A Nevelőtestület-a program elfogadását igazoló dokumentuma

Jegyzőkönyv,

2011.06.15.

Szakértői vélemény

2010.06.14.

Cikő véleményezése

Nyilatkozat, 2011.08.08.

A fenntartó a program jóváhagyását igazoló dokumentuma

2011.....

A program hatályba lépése

2011.09.01.

Felülvizsgálat rendje:

5 évenként

A helyi óvodai nevelési program nyilvánossága

Minden óvodában 1-1 példány az irodában megtalálható. A szülők részére a nevelőtestületi szobában. Az óvoda honlapján.

Intézményvezetői aláírás,

Bélyegző lenyomat

X.

MELLÉKLETEK

1. sz. Taneszköz fejlesztési terv
2. sz. Szakértői vélemény
3. sz. CIKÖ véleményezése
- 4.sz. A program elfogadásának és jóváhagyásának dokumentumai,
jegyzőkönyv

2.SZ. TANESZKÖZ FEJLESZTÉSI TERV

A kötelező (minimális) eszközök és felszerelések listája a program megvalósításához (a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994.(VI. 8.) MKM rendelet 7.sz.melléklete alapján)

I. Helyiségek

Logopédiai foglalkoztató és fejlesztőszoba	óvodánként 1
Tornaszoba	óvodánként 1
Óvodavezető-helyettesi szoba	óvodánként 1
Nevelőtestületi szoba	óvodánként 1

II. Helyiségek bútorzata és egyéb berendezési tárgyai

1./Csoportszoba

Élősarok állvány	csoportonként 1
Felnőtt szék	csoportonként 2
Edény és evőeszköz tároló szekrény	csoportonként 1

2./Tornaszoba

Bordásfal	
Egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	
Greiswald	óvodánként 1

3./Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba

A fogyatékoság típusának megfelelő, a tanulási képességet fejlesztő eszközök	
Puzzle, képességfejlesztő játék, eszköz	fajtánként 1-1 készlet
Tükör	1db
Asztal	1db
Szék	1db
Szőnyeg	1db

4./Játszóudvar

Kerti asztal	óvodánként a csoportok számának megfelelően
Kerti pad	óvodánként a csoportok számának megfelelően csoportok számának kétszerese
Babaház	csoportok számának megfelelően
Udvari homokozó	csoportok számának megfelelően
Takaró háló	minden homokozóra 16db
Mozgásigényt kielégítő játék	
Mászóka, hintaló, kombi mászó (2-2db)	óvodánként

5./Óvodavezetői iroda

Iratszekrény	1 db
Számítógép	1 db
Nyomtató, fénymásoló	1 db
Fax	1 db
Internet vonal	1 db

6./Nevelőtestületi szoba

Fiókos asztal	pedagógusként 1 db
Szék	pedagógusként 1 db
Könyvtári dokumentum	csoportonként 50db
Könyvszekrény	óvodánként 1

7./Orvosi szoba

Vérnyomásmérő	óvodánként 1
Személymérleg	óvodánként 1
Magasságmérő	óvodánként 1
Lázmérő	óvodánként 2
Elsősegélynyújtó láda	óvodánként 1
Szemészeti vizsgáló tábla	óvodánként 1
Színlátás vizsgáló könyv	óvodánként 1

III.Textilnemű

Törölköző	óvodánként 2
Lepedő	óvodánként 2

IV.Tisztálkodás és egyéb felszerelés

Törölköző	gyerekenként 2db
Abrosz	csoportonként 3 garnitúra
Takaró	gyerekenként 1db
Ágynemű huzat	gyerekenként 2db
Lepedő	gyerekenként 2db

V.A felnőttek munkavégzéséhez szükséges eszközök

Mosott ruhatároló	óvodánként 1
Mosógép	óvodánként 1

Vasaló	óvodánként 2
Vasalóállvány	óvodánként 1
Szárítóállvány	óvodánként 1

VI. A nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök

1./Játékok, játékeszközök

Különféle játékformák	csoportonként 1 készlet
Mozgásigényt kielégítő játékok	csoportonként 1 készlet
Ének, zene, énekes játékok eszközei	csoportonként 1 készlet
Anyanyelv fejlesztésének a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	csoportonként 1 készlet
Értelmi képességeket, kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	csoportonként 1 készlet
Ábrázoló tevékenységet fejlesztő anyagok, eszközök	csoportonként 1 készlet
A természeti-emberi tárgyi környezet megismerését elősegítő anyagok, eszközök	csoportonként 1 készlet

2./A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök

Videó(lejátszó)	óvodánként 1
Televízió	óvodánként 1
Diavetítő	óvodánként 2
Vetítővászon	óvodánként 1
Hangszer felnőtt készlet	óvodánként 1
Hangszer gyermek készlet	óvodánként 1
Egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	30 gyermekre 1 készlet

VII.Egészség-és munkavédelmi eszközök

Ételminta vétel (üvegtartály készlet)	
Gyógyszertároló szekrény (zárható)	óvodánként 1